

TARIM ve MÜHENDİSLİK

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

● YORUM	Ziraat Mühendisleri Odası
● Tarımsal Kalkınmada Etkili Uluslararası Kuruluşlar ve Türkiye'ye Yönelik Yardımları	Doç. Dr. Gülcan ERAKTAN
● 20. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa'da ve Türkiye'de Hububat Üretimindeki Gelişmeler	Prof. Dr. Tayyar AYYILDIZ
● Uygulamaya Geçerken Yeni Çevre Yasası	Doç. Dr. Yalçın MEMLÜK
● Gelişmekte Olan Ülkelerde Hızlı Nüfus Artışı ve Büyüyen Gıda Açıkları	Arş. Grv. Suat OKTAR
● Türk Çaycılığının Dünü, Bugünü ve Geleceği	Mehmet İRFANOĞLU
● Tahılların Depolanma İlkeleri	Arş. Grv. Yunus PINAR
● ODA HABERLERİ	

SAYI : 15 - 16

HAZİRAN - TEMMUZ 1984

TARIM VE MÜHENDİSLİK
HAZİRAN - TEMMUZ 1984
SAYI : 15 - 16

TMMOB
Ziraat Mühendisleri Odası
Yayıdır.

Üç Ayda Bir Yayınlanır

Sahibi :
TMMOB
Ziraat Mühendisleri Odası
Başkanı
SAMİ DOĞAN

Sorumlu Yönetmen
Dr. SAİT KOCA

Yönetim Yeri :
Ziraat Mühendisleri Odası
Konur Sok. No: 4/3
Kızılay - Ankara
Tel : 25 05 55 - 18 31 15

Abone Koşulu
Yıllık 400.— TL.

İlan Koşulları
Arka kapak 50.000.—
İç kapak 40.000.—
İç sayfa tam 30.000.—
İç sayfa yarım 20.000.—
Sürekli İlanlar Pazarlığa
bağlıdır.

Yazılardan yazarları
sorumludur.

Basıldığı Yer :
SAN MATBAASI
Rüzgârlı Sokak No. 43/3
Tel : 11 98 19 - 10 40 03

Sayın Meslektaşlarımız,

Sizler tarafından her geçen sayısı ile daha da büyük ilgi gören «Tarım ve Mühendislik» dergisinin baskı sayısı, yoğun istekleriniz dikkate alınarak arttırılmış ve 10.000'e ulaşmıştır.

Kitap ve dergi basım fiyatlarının çeşitli nedenlerden ötürü çok yüksek olması, yalnız reklâm gelirleri ile finanse ettiğimiz bu derginin daha geniş kapsamlı ve daha çok sayıda bastırılmasını engelleyen en büyük etken olmaktadır. Siz sayın meslektaşlarımızın sağlayacakları her reklâm, derginin arzu edilen nitelik ve niceliğe ulaşmasına yardımcı olacaktır.

Ülkemiz tarımına ve mesleğimize yardımcı olacağına inandığımız yazılarınızı bekliyoruz. Basılmasına ağırlık verilmesini istediğiniz konuları bildirirseniz, mutlu oluruz .

Yapıcı eleştirilerinizi, yardım ve ilgilerinizi bekliyoruz.

Tarım ve Mühendislik

YAZI KABUL KOŞULLARI

- Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, daktilo ile 2 aralı olarak yazılmalı, şekiller aydıngere net ve temiz olarak çizilmelidir. Çeviriler için kaynak göstermek zorunludur.
- Yayınlanan yazılardaki düşünce ve görüşler yazarın sorumluluğundadır. Ziraat Mühendisleri Odasını ve Dergiyi bağlamaz.
- Yazı dili arı olmalıdır. Yayın Kurulu, yazıların üzerinde gerekli düzeltmeleri yapmaya yetkilidir.
- Dergide yayınlanmış yazılar kaynak gösterilerek aktarılabilir.
- Yayınlanan yazılar için yazarlarına 10 adet dergi gönderilir, ayrıca ücret ödenmez.
- Yazılar 5 daktilo sayfasından fazla olmalıdır.

Dergimizin bu sayısı
10.000 adet basılmıştır.

T. M. M. O. B.

Sıhhatli ve bol ürün için

CIBA - GEIGY

tarım ilaçları kullanınız.

DIMECRON 50 SCW Phosphamidon BASUDIN 60 EM Diazinon

Pamuk, sebze, tütün ve meyva ağaçlarındaki aphid, trips gibi emici böcekler, tırtıl zararlıları ve zeytin sineğine karşı.

NUVACRON 40 SCW Monocrotophos

Pamukta kırmızı örümcek, genç yeşil kurt, pembe kurt larvaları zeytin sineği ve patates böceğine karşı.

CURACRON 500 EC

Pamukta tırtıl zararlılarına karşı.

NEORON 500 EC Bromopropylate

Pamuk, sebze, narenciye, ve meyva ağaçlarındaki kırmızı örümceklere karşı.

SUPRACIDE 40 EC Methidathion

Meyva ağaçlarındaki (Elma, Armut, Ayva vs.) bütün kabuklu bitler ve iç kurduna karşı

ELOCRON 50 WP Dioxacarb

Başta fındık kurdu ve hububata süne mücadelesi olmak üzere geniş tesirli ilaç.

SEQUESTRENE 138 Fe

ı arenciye, meyva ağaçları, sebze ve süs bitkilerinde demir noksanlığına karşı.

GESAGARD 80 WP, GESAGARD 500 FW

Pamuk ve Ayçiçeği tarlalarındaki yabancı otlara karşı

IGRAN 80 WP

Ayçiçeği tarlalarındaki yabancı otlara karşı.

CARAGARD COMBI A-50 WP

Narenciye, bağ ve elma ağaçları altındaki yabancı otlara karşı.

TOPOGARD 50 WP

Patates tarlalarındaki yabancı otlara karşı

GESAPRIM 50 WP, PRIMEXTRA 500 FW

Mısır tarlalarındaki yabancı otlara karşı

GESATOP 50 WP

Drenaj kanalları, demir ve karayolları, havaalanlarındaki yabancı otlara karşı.

APRIN 35 SD Metalaxyl

Ayçiçeğinde mildiyö mücadelesinde kullanılan tohum ilacı.

SAĞLIK MÜESSESELERİ T.A.O.

CIBA - GEIGY Tarım İlaçları

Yıldız Posta. Cad. Dedeman İş Hanı No. 48 Kat 2
Esetepe - İstanbul

P.K. 798 Telefon: 167 69 10 Telex: 24867 cgha tr

İSTANBUL ŞUBE :

CIBA-GEIGY Tarım İlaçları

Veliefendi, Koşu yolu - Bakırköy

Telefon: 572 40 30

ADANA

Cemal Gürsel Caddesi
Karamercanzade İşhanı
Telefon: 22 727 - 11 857

İZMİR

Akdeniz Cad.
Akdeniz İşhanı No. 5/504
Tel: 143320-14 98 04

ANTALYA

Aliçetinkaya
Caddesi No. 78
P.K. 142 Telefon: 15910

BURSA

Ulu Caddesi
Onur İşhanı No. 18
Telefon: 23 284

YORUM

TARIM BAKANLIĞININ REORGANİZASYONA İLİŞKİN ODA GÖRÜŞÜ (*)

Sayın Meslektaşlarımız,

Yirminci yüzyılın başlangıcından itibaren çağdaş teknolojinin uygulanması sonucu tarım sektörü hızlı ve yoğun bir gelişme göstermiştir.

Güneş enerjisi, iklim, toprak, su, bitki örtüsü ve hayvan varlığı gibi doğal kaynaklar tarımın temel unsurlarıdır. Ancak, geçmişte eksansif bir düzeyde kullanılan bu kaynaklar, bugün geliştirilmiş biyolojik, fiziksel, kimyasal ve mekanik girdilerin kullanılması ve modern tekniklerin uygulanması sonucunda optimum düzeylerde ve rasyonel ölçüde değerlendirilmektedir.

Doğal kaynak ve varlıklar üzerinde kurulan ve bitki - hayvan yetiştiriciliğini tümüyle kapsayan üretim teknolojisi yanısıra elde edilen ürünlerin işlenerek değerlendirilmesini sağlayan teknoloji dalları ve modern tarımsal pazarlama günümüzün tarımsal teknoloji bileşiminin entegral bölümlerini teşkil etmektedir.

Çağımızda hızla ilerleyen teknolojik bulgular tarım bileşiminde yer alan bölümleri giderek büyüyen boyutlara götürmektedir. Araştırmaların üretim ve değerlendirme teknolojileri ile ilgili yeni bilimsel ve teknik verileri, yayım ve eğitim sistemleri yolu ile çiftçilere daha yaygın ve etkin ölçülerde ulaştırılmakta, sulama-kültürtekni alanında daha modern developman ve amanjman teknikleri kullanılmakta, ve ülkelerin tarımsal doğal kaynakları gelecek kuşaklar için titizlikle korunmaktadır.

Tarımsal doğal potansiyelin korunması ve rasyonel işletilmesi, modern teknik ve girdilerin gereğince uygulanması, ürünlerin işlenerek, modern pazarlama sistem ve teknikleri eliyle değerlendirilmesi yanısıra, kurumsal yaklaşım ve tedbirlerin de tarımın modern kompozisyonuna uyumlu biçim ve etkinlikte geliştirilmesi zorunlu olmaktadır.

(*) Tarım Bakanlığının Reorganizasyonuna ilişkin 8.6.1984 tarih ve 212 sayılı K.H.K. tam metin olarak dergimizin 44 üncü sayfasında yer almaktadır.

Ülkemizde de tarımdaki bütünleşmenin yeni ve tutarlı mevzuat ve «İdarede bütünleşme» yollarıyla da desteklenmesi ve güçlendirilmesi kesinlikle gerekli bulunmaktadır.

Tarımsal görev ve hizmetlerle yükümlü olan Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı tarımın bünye özelliklerine ve ön koşullarına göre örgütlenme ve çalışma zorunluğundadır.

Tarımsal gelişme sürecinin doğal sonucu olarak, ülkemizde de tarım sektörünü modernleştirmek üzere, Tarım Bakanlığı bünye ve hizmetlerinin yeniden düzenlenmesine ve güçlendirilmesine olan gereksinim yıllar içinde odamız yönetim kurullarınca yinelenerek duyurulmuştur. Günümüzün teknolojik ve kurumsal gereklerine paralel olarak örgütlenmiş ve görevlenmiş bir Tarım Bakanlığı bulunmadıkça Tarım kesiminde özlenen hedeflere ulaşmanın mümkün olamayacağı vurgulanmıştır.

Bu amaçla, odamızca düzenlenen ve Ekim 1980'de yayınlanan, «Tarım Bakanlığı, kuruluş ve görevleri kanunu teklifi» ile tarımımızda birçok sorunların düğümlendiği entegrasyon ve koordinasyon konularına büyük özen gösterilmiştir.

Tarım Bakanlığının, görev, yetki ve sorumlulukların tümüne sahip olarak, bünyesindeki örgüt ve görevler arasındaki tekrar, girişki ve boşlukların giderildiği, üretim ve geliştirme projelerinin tarımsal kalkınmanın temel koşullarından sayıldığı, sevk ve idarenin fonksiyonel faaliyet ve fonksiyonların bölge esasına göre düzenlendiği etkin bir tarım politikası ve üretim planlamasının yapımcısı ve uygulayıcısı olması gerekliliği üzerinde durulmuştur.

3203 sayılı ziraat vekaleti teşkilat ve vazifeleri kanunu 1937 yılında yürürlüğe girmiş ve gerekli tüzüğü çıkarılmadan yıllardan beri uygulana gelmiştir. Geçen süre içinde yapılan bazı girişimlere rağmen etkili bir değişikliğe uğramamıştır. Bu nedenle bünyenin organik ve fonksiyonel oluşumu sağlanamadığı gibi hizmetlerin ihtisas bölümleri niteliğinde sınıflandırılması da gerçekleşmemiş ve teknolojik gelişmelere gereğince uyulamamıştır. Öte yandan, Tarım Bakanlığının sorumluluğunda olması gerektiği halde başka idarelerde kalan veya aktarılan tarımsal hizmet, görev ve örgütlerin öz bünyede toplanması sağlanamamıştır. Bu durum hizmetlerin çiftçiye götürülmesini güç hale getirmiştir.

Tarım Bakanlığının, hizmet, görev ve örgütlerinin dağınlığının giderilmesi ve bütünlüğünün sağlanması ile mevcut mevzuatın eskimiş olmasından doğan eksikliklerin giderilmesi doğrultusunda, 13.12.1983 tarihli ve 183 sayılı Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığının Teş-

kilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararname ile bu kararnamesinin bazı maddelerinin değıştirilmesi, bazı maddelerinin eklenmesi hakkında 8.6.1984 tarihli ve 212 sayılı kanun hükmünde kararname ile Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığının görevleri ve hizmet birimleri yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan bu düzenlemeyle Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığının birçok genel müdürlüğü ortadan kaldırılmış bazı birimler ise birleştirilmiştir. İlk izlenim tarımsal hizmetlerin bir bütün halinde çiftçiye sunulacağıın belirtilmesidir.

Ancak, Ziraat Mühendisleri Odası olarak bazı kuşukları ve düşüncelerimizi meslek kamuoyuna açıklamakta yarar görüyoruz.

— Kararname, kırsal alana götürülen hizmetlerin bütünleştirilmesi açısından ana hatlarıyla olumlu olarak yorumlanabilir.

— Ancak yeni genel müdürlüklerin isimlerinde tarım kelimesinin dahi bulunmayışı anlamlıdır.

— Yeni görevlere getirilecek kadroların bakanlıkta çalışma barışını bozucu nitelikte kişilerden oluşacağı söylentileri kuşku uyandırmaktadır.

— Kırsal alana hizmet götüreceğ meslek gruplarından bazılarınin özellikle Ziraat Mühendislerinin yetki ve sorumluluklarının belirlenmemiş olması, yetki tüzüğü konusundaki çalışmaların ağır gidiş reorganizasyonun başarıya ulaşmasında en önemli engeldir.

— Bölge ve il düzeyinde yapılacak organizasyonlara açıklık getirilmeyiş hizmeti ve verimliliği azaltmaktadır.

— Hizmetlerin bütünleştirilmesi ve bazı genel müdürlüklerin ortadan kaldırılmasıyla eski görevlerini kaybeden yönetici düzeydeki meslektaşlarımızın özlük haklarının kaybolmaması için gerekli önlemler alınmalıdır.

— Deneyimli ve uzman kadroların yerine meslek dışından kadroların atanacağına ilişkin haberler, iş verimini olumsuz yönde etkileyecektir.

— Tarımsal gelişmeyi yakından ilgilendiren diğere önemli bir konuda kooperatifçiliktir.

18 Haziran günü 18435 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanan 237 ve 238 sayılı yasa gücündeki kararnameler, üreticilerin bir araya gelip, kooperatif kurmalarını olumsuz yönde etkileyici demokratik kooperatifçilik ilkelerine ters devlet denetimini artırıcı birçok hüküm taşımaktadır.

Yine Tarım Satış Kooperatiflerinin statülerinin değiştirilmesi, şirket haline dönüştürülmeleri uzun vadede özel sektöre ve yabancı sermayeye devredilmesi konusundaki hazırlıklar kooperatifçiliğin gelişmesi açısından son derece olumsuz gelişmelerdir.

Sonuç Olarak,

Kırsal alanlardaki sınırlı verim engellerinin aşılması, gelir ve geçim standartlarının yükseltilmesi, kuşkusuz sadece Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşların çabalarına bağlı kalmamaktadır. Tarımsal verim ve üretimin artırılmasının ve sanayi ile tarımın birlikte planlanmasının kırsal kalkınmanın temel koşulunu teşkil edeceği açısından, ülkemiz tarımının plan, proje, program işlerinin gerekli boyut ve ağırlık ölçüleri içinde gerçekleştirilmesinde Ziraat Mühendislerinin hizmet, sorumluluk ve işbirliğine gereksinim kaçınılmaz bulunmaktadır.

Bu nedenle; Ziraat Mühendislerinin tarımsal kalkınmamızda kendilerine düşen işlevleri yerine getirmelerinde, 6/5/1960 Tarih ve 7472 sayılı «Ziraat Mühendisliği hakkında Kanun»un tatbik suretine dair Tüzüğün ivedilikle çıkarılması ve yürürlüğe konması reorganizasyonun olumlu sonuçlar vermesi için ön koşuldur.

Yukarıda belirtmeye çalıştığımız konulara özen gösterilmesi, ve Tarım, Orman Köy İşleri Bakanlığı üst yönetimi tarafından dikkate alınması Ziraat Mühendisleri Odası olarak içten dileğimizdir.

Saygılarımızla

TMMOB
Ziraat Mühendisleri Odası
Genel Merkez Yönetim Kurulu

TARIMSAL KALKINMADA ETKİLİ ULUSLARARASI KURULUŞLAR VE TÜRKİYE'YE YÖNELİK YARDIMLARI

Doç. Dr. Gülcan ERAKTAN(*)

1. Giriş

Gelişmekte olan ülkelerin karşı karşıya buldukları parasal sorunların başında döviz yetersizliği, iç tasarrufların azlığı ve dolayısıyla kalkınma için gerekli finansman kaynaklarının bulunamaması gelmektedir. İç kaynaklarla gerekli parayı sağlayamayan ülkeler borç veya hibelerle bu açığı bir ölçüde kapama gayreti içine girmektedirler.

Uluslararası bu tür sermaye hareketleri çeşitli şekillerde olmaktadır. Bir ülke diğer ülkede doğrudan yatırım yapar veya bir yatırıma ortak olursa, bu bir **dolaysız yatırımdır**. Yabancı sermaye ücret ve faizlerin düşük, altyapının yeterli, hammaddenin bol ve çalışma güvenliğinin sağlanmış olduğu gelişmekte olan ülkelere ya şube açmak veya yapılan yatırımlara ortak olmak şeklinde girer. Bu durumda yabancı sermayedar işletmenin yönetiminde pay sahibi olduğu gibi, mülkiyet hakkı doğmakta ve parasının karşılığını kâr veya rant şeklinde kendi ülkesine transfer edebilmektedir. Dolaysız yatırımlar, yardım alan ülke için hem sermaye, hem teknoloji, hem yönetim becerisi, hem de dışsatım tecrübe ve olanağı sağlayabilir. Ama genellikle bu tür yatırımlar dışarıdan gelen mallara karşı yüksek gümrük duvarlarına korunan veya daha önce belirtildiği gibi üretim faktörlerinin ucuza elde edilebildiği ülkelerde yoğunlaşır.

Bir diğer dolaysız yatırımda ise yabancı yatırımcı para transferi yerine «itibar transferi» yapar ve o ülkede var olan kaynakları kullanarak (o ülkenin kredi müesseselerine borçlanarak) yatırımı gerçekleştirir (URAS 1979, s. 28).

Portföy yatırımları, dolaysız yatırımlardan farklı olarak yardımda bulunan kişi ya da kuruluşların işletmenin yönetiminde rol almadığı sermaye hareketleridir. Burada yabancı sermaye sahibi, başka

(*) Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi.

ülkedeki yatırımların hisse senetlerini veya tahvillerini satın almakta veya spekülatif amaçlarla diğer ticari senetler satınalma ve mevduat bankalarına para yatırma gibi kısa dönemde yüksek kâr veya taiz sağlayacak işlemlere girişmektedir (ALKİN 1978, s. 192).

Teknoloji transferi ise bir diğer yabancı sermaye hareketidir. Yeni teknolojilerin geliştirilmesi büyük bilgi birikimi ve masraf gerektirdiğinden, gelişmekte olan ülkeler yeni teknolojiyi dışardan satınalma zorunda kalmaktadırlar. Bu da ya lisans anlaşmaları veya teknik yardım programları ile olur. Lisans anlaşmalarında yerli kuruluş yabancı kuruluşun üretim tekniğini belirli bir süre kullanmak üzere satın almakta ve bunun karşılığını ödemektedir. Yabancı kuruluştan gelen herhangi bir sermaye katkısı yoktur. Teknik yardım programları ise proje hazırlamada, fizibilite çalışmalarının yapılmasında rol göstermek, projelerin yürütülmesi sırasında danışma hizmetleri yapmak, bunun için yabancı uzmanlar görevlendirmek, yerli teknik elemanların bilgi düzeylerini yükseltmek için onlara yurtiçi ve yurtdışında eğitim olanakları sağlamak gibi konularda olur.

Kalkınma kredileri diğerlerinden daha farklı bir sermaye transferidir. Bunlar gelişmekte olan ülkelere uzun vadeli ve düşük faizli borçlar şeklinde verildiklerinden asıl amaçları ekonomik değil, politiktir. Hükümetler veya özel kuruluşlar tarafından gene hükümetlere veya özel kuruluşlara verilebilirler. Bazı kredilerin verilisinde, yürütülen proje için gerekli mal ve hizmetlerin kredi veren ülke tarafından karşılanması koşulu öne sürebilir.

Bu yazının konusunu, belirtilen sermaye transferleri arasından yalnız kalkınma kredileri ve özellikle tarıma yönelik olanlar oluşturmaktadır. Bu arada hükümetlerce özel olarak veya örneğin OECD çerçevesi içinde kurulan Türkiye'ye Yardım Konsorsiyum'u tarafından açılan krediler ve değişik bir borçlanma yolu olan IMF kredileri dikkate alınmayarak, inceleme, uluslararası kredi kuruluşlarının yardımları ile sınırlandırılmıştır. Bununla beraber, bu kredilerin arasındaki farkları ortaya koyabilmek için dış kredilerin türlerini ele almakta yarar vardır. Böylece Türk tarımına yönelik dış finansman kaynakları daha iyi açıklanabilir.

2. Dış Kredilerin Sınıflandırılması

Dış kredileri kendi aralarında ekonomik veya askeri yardımlar, proje ve program kredileri, bağlı ve serbest yardımlar, mali, teknik ve gıda maddeleri yardımı, iki yanlı ve çok yanlı yardımlar olarak gruplandırılabilir (SEYİDOĞLU 1978, s. 515 - 521).

Ekonomik ve askeri yardımlar : Ekonomik yardımlar genellikle gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarının finansmanında yardımcı olurken, askeri yardımlar aynı pakta bağlı ülkeler arasında silah ve askeri tesisler kurulması için yapılan ödemelerdir. Her iki tür yardım da bazen hibe, bazı durumlarda düşük faizli, bazen de normal piyasa faizi üzerinden açılan krediler şeklinde olur. Askeri yardımlar ülkenin kalkınmasına doğrudan katkıda bulunmazlar. Ama askeri amaçlarla yapılacak ithalatın gerektirdiği döviz bu yolla sağlandığından, ülkenin silahlanmaya harcıyacağı döviz kalkınma amacı ile kullanılabilir. Bu nedenle askeri yardımlar dolaylı ekonomik yardımlar olarak kabul edilebilir.

Proje ve program yardımları : Proje yardımları belli bir projenin desteklenmesi ve bu projenin gerektirdiği dışalımının gerçekleştirilmesi amacıyla açılan kredilerdir. Program kredileri ise kalkınma planlarının dış finansman gereksinimini karşılamak için ve bir projeye bağlı olmaksızın verilen kredilerdir.

Bağlı ve serbest yardımlar : Bağlı yardımlar, gelişmiş bir ülkenin az gelişmiş bir ülkeye, kredinin kullanım alanında gerekli olan malları (hatta hizmetleri) kendisinden satınalma koşulu koyarak kredi açması halinde olur. Bu tür kredilerde, kredi veren ülkenin pahalı ve kalitesi düşük mallarını satacak pazar yaratma amacı vardır. Serbest kredilerde ise böyle bir koşul aranmaz. Uluslararası kredi kuruluşlarının yaptığı yardımlar serbest yardımlardır.

Mali yardım, teknik yardım, gıda maddeleri yardımı : Mali yardım belirli mal ve hizmetlerin satın alınması amacıyla yapılan parasal ödemelerdir. Teknik yardım teknik bilgi transferi, proje hazırlama ve yürütmeye danışmanlık hizmetleri verme ve yardım gören ülkedeki personeli eğitime şeklinde olur. Besin maddesi yardımı ise, besin maddesi dışalımı yapan ülkelerin bunların satın alınması için harcayacakları paraları, kalkınmaları için kullanmaları amacıyla yapılır. Bedeli ya yardım alan ülkenin parasıyla veya döviz olarak geri ödenir.

İki yanlı ve çok yanlı dış yardımlar : Borç alan ve veren ülkeler arasında yapılan ikili anlaşmalar iki yanlı dış yardımı temsil eder. Burada borç veren ülkenin özel koşullar getirmesi beklenir. Çok yanlı dış yardım ise uluslararası kredi kuruluşlarınca verilir.

İki yanlı ekonomik yardımlar arasında bir de Konsorsiyum yardımları vardır ki, bu tek tek ülkelerle yardım alan ülke arasında farklı ödeme koşullarının ortaya çıkmasını önleyici bir yoldur. Dün-

ya Bankasınca yönetilen Hindistan ve Pakistan Yardım Konsorsiyumları ile OECD çerçevesinde kurulan Türkiye'ye Yardım Komisyonu gibi.

Buraya kadar yapılan gruplamadan anlaşılacağı gibi tarıma yönelik kalkınma kredileri, a) Ekonomik kredilerdir, b) Proje kredileridir, c) Zamanında mali ve/veya teknolojik yardım, bazı durumlarda besin maddesi yardımı şeklinde olmaktadır, d) Çok yanlı dış yardımlar arasında bulunurlar.

Kalkınma kredilerinin özelliklerini belirledikten sonra, hangi kuruluşlar eliyle yürütüldükleri konusu açığa kavuşturulmalıdır.

3. Tarım Politikası Açısından Önemli Uluslararası Kredi Kuruluşları

Uluslararası düzeyde kredi açan kuruluşlar Birleşmiş Milletlere bağlı ihtisas organlarıyla, yan kuruluşlar ve uluslararası bazı kuruluşlardır (ERAKTAN 1983, s. 55). Örneğin UNDP, FAO, Dünya Bankası Grubu Birleşmiş Milletlere bağlı yan kuruluşlar ve ihtisas kuruluşları, Afrika Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Latin Amerika Kalkınma Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Amerika Kalkınma Bankası v.b. de uluslararası bankalardır. Bunlardan tarıma yönelik kredi verenlerden başlıcaları şu şekilde belirtilebilir.

UNDP : Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

Birleşmiş Milletlerin bir yan kuruluşudur. Gelişmekte olan ülkelere teknik yardım yapmak, gereksinim duyulan sermayeyi bulmada, sermaye ve diğer üretim faktörlerinin etkin biçimde kullanımını sağlamada bu ülkelere yol göstermek gibi işlevleri vardır. B.M.'in tüm teknik yardımının % 85'i UNDP tarafından üstlenilir (ANONYMOUS 1978, s. 5). Üye ülkelere sosyal ve ekonomik içerikli projeler için açılan kredilerin kullanımı B.M. in çeşitli yan kuruluşlarınca veya doğrudan UNDP tarafından yürütülür.

FAO : Gıda ve Tarım Örgütü

B.M. in bir ihtisas kuruluşudur. Dünya nüfusunun yeterli ve dengeli beslenmesi ve bunun için de tarımsal üretimin artırılması amacıyla kendi kuruluş yapısı içinde yaptığı araştırma, inceleme ve eğitim çalışmalarının yanısıra, UNDP, Dünya Bankası, IFAD, B.M. Özel Fonu gibi kuruluşlardan da yardım alarak üye ülkelerde yürütülen projelerin yönetim ve denetimine yardımcı olur.

IFAD : Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu

B.M. in bir ihtisas kuruluşu olarak az gelişmiş ülkeler ve gelişmemiş bölgelerin tarımsal kalkınmasının finansmanı amacıyla kurulmuştur. Yalnız az gelişmiş ülkelerde yürütülen besin üretimini geliştirmeye yönelik tarımsal projelerin finansmanını yapar. Bunun için üç türlü kredi verir : 1. Özel krediler : Bunlardan faiz alınmaz. Yalnız % 1 hizmet masrafı kesilir. 10 yıl ödemesiz dönemden sonra 50 yıl vadelidir. 2. Geçit krediler : Faiz oranı % 4 ve 5 yıl ödemesiz dönemden sonra 20 yıl vadelidir. 3. Normal krediler : Faiz oranı % 8 ve 3 yıllık ödemesiz dönemden sonra 15 - 20 yıl vadelidir (ANONYMOUS 1978, s. 7.).

W.F.P. : Dünya Gıda Programı

B.M. in bir yan kuruluşudur. Doğrudan kredi vermez. Fakat gelişmekte olan ülkelerde yürütülen projeleri desteklemek amacıyla bu projelerde görev alanlara besin yardımı yapar. Bu yolla çalışanların ücretlerinin bir ölçüde yükselmesi okul, yol hastahane gibi kamu yapılarında gönüllü çalışanların katılma isteklerinin artması, okul çocuklarının daha iyi beslenmesi ve zorunlu iskân uygulananların yaşam koşullarının iyileştirilmesi gibi hedeflere de ulaşılacaktır, en önemlisi kalkınma çabaları desteklenmek istenmektedir.

WBG : Dünya Bankası Grubu

B.M. in bir ihtisas kuruluşudur. Üç ayrı Bankadan oluşur :

Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD) : Gelişmekte olan ülkeleri desteklemek için teknik yardım ve proje yardımı sağlar. Büyük ölçekli projeleri finanse eder.

Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA) : Yalnız az gelişmiş ülkelere yönelik büyük projeleri destekler. Kadrosu ve gelirleri IBRD den sağlanır, onun bir yan kuruluşu gibidir. Faizsiz kredi verir.

Uluslararası Finans Kurumu (IFC) : Gelişmekte olan ülkelerdeki özel teşebbüslerin gelişmesi için kredi açar. Bütçesi ve kadrosu IBRD den farklıdır.

EIB : Avrupa Yatırım Bankası

Avrupa Ekonomik Topluluğunun finansman kurumudur. Üye ülkelerin az gelişmiş bölgelerinin kalkınmasına yönelik projeler için düşük faizli krediler açar.

4. Türk Tarımına Açılan Krediler

Türkiye çok çeşitli kaynaklardan kalkınma kredileri sağlamaktadır. Ama bu kredilerin takibiyle uğraşan devlet kuruluşlarının çokluğu ve ilişkilerin kopukluğu, sağlanan krediler hakkında derli toplu bilgi edinilmesini olanaksız hale getirmektedir. Yetkililer arasında kimse de, Türkiye hangi kuruluşlardan kredi almıştır, bunun yıllar itibariyle durumu nasıldır, bu finans kuruluşunun dünyaya açtığı krediler içinde Türkiye'nin payı nedir, hangi sektörlerle ve neden öncelik tanınmıştır, tarıma açılan krediler ne çaptadır gibi konularda bir döküm yapma veya yaptırma gereğini duymamıştır.

Çeşitli kuruluşlardan toplanan bilgiler ışığında, Türkiye'ye yapılan yardımlar konusunda kaba bir yaklaşım sağlanabilir. (En kesin rakamlar, kuşkusuz verileri elinde bulunduran kuruluşların araştırmaları ile ortaya konulacaktır.)

Dünya Gıda Programından (WFP) Türkiye'ye açılan krediler (geri ödemesiz olmak üzere) besin maddesi şeklindedir. 1982 - 1986 yılları arasında 1 250 000 Dolardır. Yılda yaklaşık 250 000 Dolar eder. Türkiye ise Dünya Gıda Programına yılda 108 000 Dolar üyelik aidatı ödemektedir ki, bu da sonuç olarak Türkiye'nin Dünya Gıda Programından net yararının miktarını açıklar.

FAO da 1949 - 1982 yılları arasında yine hibe şeklinde yıllık ortalama 200 000 Dolar katkıda bulunmuştur. Halen FAO'ya Türkiye'nin ödediği aidat yılda 800 000 Dolar olduğuna göre, Türkiye FAO'ya net katkıda bulunan ülkeler arasında bulunmaktadır. FAO ayrıca UNDP ve Dünya Bankası tarafından verilen bazı kredilerin yürütülmesi görevini de üstlenmiştir. Ama bu krediler değişik süre ve faiz koşulları olan ve geri ödenen yardımlardır.

Türkiye IFAD'a (Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu) üyedir ve yalnız aidat verir. 1984'e kadar 28 000 Dolar aidat ödemiştir. Ama az gelişmiş bir ülke olmadığı için IFAD'ın kredilerinden fazla yararlanamaz. (IFAD'ın mali kaynakları gelişmiş ülkelerin, OPEC üyesi ülkelerin ve diğer üye ülkelerin parasal katkılarıdır. Son yıllarda bu ülkeler de üzerlerine düşen payları vermede çekimser davrandıkları için, Fon işlerliğini kaybetmek üzeredir). Bununla beraber Türkiye tarımsal yayım ve araştırma projeleri için 1984'de 10 milyon Dolar kredi sağlamıştır.

Dünya Bankası da değişik koşullarla parasal ve teknik yardım yapmaktadır. Tablo : 1'de görüldüğü gibi bu teknik yardımın önemli bir bölümü Doğu Asya ve Pasifik ile Latin Amerika ve Karibikte yo-

Tablo : 1 Dünya Bankasının Teknik Yardımının Bölge ve Sektörlere Göre Dağılımı (1982 mali yılı). (%) (*)

Bölge Sektör	Doğu Afrika		Batı Afrika		Doğu Asya ve Pasifik		Güney Asya		Avrupa Orta Doğu Kuzey Afrika		Latin Amerika ve Karibik		Toplam	
	Sayı	Tutar	Sayı	Tutar	Sayı	Tutar	Sayı	Tutar	Sayı	Tutar	Sayı	Tutar	Sayı	Tutar
Tarım ve kırsal kalkınma	17	8	12	16	19	33	15	6	17	11	20	26	31	24
Eğitim	22	7	11	8	28	62	6	2	22	17	11	4	9	8
Enerji	23	16	31	25	8	32	8	11	15	13	15	3	6	7
Sınai Kalkınma	20	17	10	20	5	17	15	6	20	18	30	22	9	3
Sanayi	11	4	5	3	26	50	21	19	26	16	11	8	9	20
Nüfus Sağlık beslenme	50	60	—	—	—	—	—	—	—	—	50	40	1	1
Elektrik	6	8	18	19	18	13	35	19	6	1	17	40	8	10
Telekomünikasyon	29	11	43	68	14	21	14	0	—	—	—	—	3	1
Ulaşım	13	10	17	19	13	28	7	6	23	7	27	30	14	13
Şehircilik	—	—	18	10	9	8	9	1	18	19	46	62	5	9
Su Getirme-drenaj	30	19	20	43	10	19	—	—	30	15	10	4	5	4
Toplamın Yüzdesi	17	8	15	16	16	32	14	9	18	12	20	23	100	100

(*) LETHEM, F-RILEY, V. 1982, s. 17 den yararlanarak hesaplanmıştır.

ğunlaşmakta, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya yönelik yardımlar proje sayısı bakımından değilse bile, projenin mali tutarı açısından daha önemsiz bir paya sahip bulunmaktadır.

Sektörler açısından bu yardımlar incelendiğinde, en çok tarım ve kırsal kalkınma ile ilgili projelerin desteklendiği, fakat bunların tutarlarının fazla olmadığı anlaşılır. Sanayi kredisi projelerinin ise sayısı az, parasal tutarı yüksektir. Daha sonraki sırada da ulaşım projelerine yönelik yardımlar gelmektedir.

Tarım ve kırsal kalkınmaya yönelik yardımların durumu incelendiğinde, en fazla yardımın Doğu Asya ve Pasifik bölgesi ile Latin Amerika ve Karibik bölgesine yapıldığı görülür.

1983 yılı sonu itibariyle, Türkiye'nin Dünya Bankasının kolu olan Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankasından (IBRD) sağladığı kredilerin % 43'ü sanayi % 23'ü tarım ve % 23'ü enerji sektörlerine yöneliktir. 1950 - 1983 yılları arasında Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankasından 4,4 milyar Dolar kredi alınmıştır. Bunun 700 milyon Doları tarım kesiminde kullanılmıştır.

Türkiye Dünya Bankasının ikinci dalını oluşturan Uluslararası Kalkınma Birliğinden (IDA) 1962 - 1973 yılları arasında 196 150 000 Dolar kredi sağlamıştır. Bunun 117,2 milyon Doları (yani % 62 si) tarım sektörü için kullanılmıştır. Fakat 1973 den sonra Türkiye, IDA kredilerinden yararlanmak için 805 Dolar olan kişi başına yıllık GSMH sınırını aştığından, az gelişmiş ülkeler arasından çıkartılmış ve faizsiz olan bu kredilerden yararlanma olanağını kaybetmiştir.

Uluslararası Finans Kurumundan (IFC) Tarım sektörü için alınmış kredi yoktur. Özel sektöre yönelik kredi veren bu bankadan yalnız iki tarım sanayii projesi için 6,4 milyon Dolar tutarında kredi alınmıştır.

B. M. Kalkınma Programından FAO kanalıyla 1982 den bu yana sağlanan yardım ise 3 236 134 Dolardır ve bunun % 40'ı tarım kesimine ayrılmıştır.

Bir diğer finans kuruluşu Avrupa Yatırım Bankasıdır. Türkiye'nin Ortak üye olarak Topluluğa başvurmasından sonra Toplulukla imzalanan Mali Protokollar çerçevesinde Türkiye'ye toplam 729 milyon Dolar kredi açılmıştır. 1980 yılında 800 milyon Dolarlık bir kredi verilmesi kararlaştırıldığı halde, Türkiye'deki politik gelişmeler sonucu bu son kredi dilimi dondurulmuş, ödeme yapılmamıştır. Tarım kesimine verilen krediler de bazı yem ve konserve fabrikalarının

kuruluşunun desteklenmesi, Gediz havzasının ıslahı çalışmalarına katkıda bulunmak, Şap Enstitüsüne yardım, Berdan projesi, Orman ürünleri ve kağıtçılık projesi gibi projelere katkı şeklinde özetlenebilir.

5. Sonuç

Türkiye kalkınma yolunda olan ve bunu başarabilmek için tüm kaynaklarını seferber etme zorunluluğunu duyan bir ülkedir. İç tasarrufları artırarak yeterli finansman sağlanamıyorsa, dış finansmana, yani yabancı sermaye ve dış borçlara başvurmak zorunlu olur.

Fakat birçok nedenlerle Türkiye'ye gelen yabancı sermaye sınırlıdır ve daha çok iç tüketime yönelik alanlarda yatırım yapmaktadır. DPT dan edinilen bilgilere göre, 1982 yılında yabancı sermayenin katkısı olan firma sayısı 170 ve bunların toplam sermaye payları içinde yabancı sermayenin payı % 43,6 dir. Ayrıca 1980 - 1982 yılları arasında teknoloji transferlerinden olan lisans, know - how ve teknik yardım anlaşmaları sayısı 56 dir. 1979 yılına kadar 6224 sayılı yabancı sermayeyi teşvik yasasına göre 228 milyon Dolar yabancı sermaye girişi olmuş, 1980 - 1982 yılları arasında ise 601 milyon Dolarlık yabancı sermaye gelmiştir. Türkiye'nin sermaye gereksinimi göz önüne alındığında bu miktarın önemli boyutlarda olmadığı kabul edilecektir. Bu sermayeden yararlanma alanlarının eleştirisi ise, konumuzun kapsamına girmeyen bir tartışma alanıdır.

Dış finansmanın yatırım projeleri içindeki yeri ise önemli boyutlara varabilmektedir. Örneğin 1983 yılı yatırımlarının % 31'i dış finansmana dayanmaktadır (ANONYMOUS 1983, s. 41). Tarım sektöründeki yatırımların da % 29'una yakın bir bölümü dış borçlarla gerçekleştirilmektedir. Fakat yapılan yatırımlar içinde tarıma yönelik yatırımların payı % 4,4 dür. Dış borçlar içinde tarıma ayrılan miktar da % 4 oranında bulunmaktadır. Esas dış yardımlar enerji ve imalat sektörlerinde yoğunlaşmakta, tarım, madencilik ve ulaştırmadan da sonra gelmektedir.

Uluslararası kredi kuruluşlarının görüşü, gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasında en etkin kaynağın tarımdan sağlanacağı ve tarımsal gelişmeyle, karşılaştırmalı üstünlükler teorisine göre, ülkelerin daha kolay kalkınacağı yönündedir. Tarımsal potansiyelden sonuna kadar yararlanmadan diğer sektörlerle yönelinmesinin hatalı olacağı ileri sürülebilmektedir (PRIEBE - WILHELM 1981). Bu nedenle, tarımsal projelere kredi açmada daha fazla kolaylık gösterilmektedir. Yalnız dikkati çeken husus, sulama ve enerji sağlama gibi yapısal değişiklikler yaratan projeler yerine, hayvancılık, mey-

ve ve sebzeçilik, tarla tarımını geliştirme gibi dünyadaki açlık sorununu çözecek projelere öncelik verildiğidir. Bu da gelişmekte olan ülkelerin temel tarımsal sorunlarını çözecek projeler yerine, daha yöresel ve yararı daha sınırlı olanlara kredi açılmasıyla sonuçlanmaktadır.

Uluslararası kredi kuruluşlarının politikaları bilindiğine göre, önemli tarımsal projelerin iç kaynaklarla finanse edilmesi, daha dar kapsamlı projeler için ise dış kaynaklardan yararlanmaya devam edilmesi zorunluluğu vardır.

K A Y N A L A R

- Alkin, E. 1978 Uluslararası Ekonomik İlişkiler. İstanbul Üniv. Yay. No: 2389, İktisat Fak. Yay. No: 404, İstanbul.
- ANONYMOUS 1978, I.F.A.D. Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu, Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Uluslararası Teknik İlişkiler Genel Md. lüğü. Yay. No: 3, Ankara.
- ANONYMOUS 1978. Tarımsal Alandaki Faaliyetleriyle Birleşmiş Milletler, Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Uluslararası Teknik İlişkiler Genel Müdürlüğü Yay. No: 4, Ankara.
- ANONYMOUS 1983, 1983 Programı Yatırımları. 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979 - 1983), DPT. Ankara.
- Eraktan, G. 1983. Tarım Politikası - I Ders Notu, A.Ü. Ziraat Fak. Teksir No: 114, Ankara.
- Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı dosyaları.
- Lethem, F - Riley, V. 1982. Die technische Hilfe der Weltbank. Franzisierung und Entwicklung. 19. Nr. 4. (16 - 21).
- Priebe, H - Wilhelm, H. 1981. Der Agrarsektor im Entwicklungsprozess. Entwicklung und Zusammenarbeit. 5. (9 - 12).
- Seyidoğlu, H. 1978. Uluslararası İktisat Teori - Politika ve Uygulama. Ankara. Tarım - Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, Dış İlişkiler Dairesi Dosyaları.
- Uras, T.G. 1979. Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırımları. İstanbul.

20. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA AVRUPA'DA ve TÜRKİYE'DE HUBUBAT ÜRETİMİNDEKİ GELİŞMELER

Prof. Dr. Tayyar AYYILDIZ(*)

1. Giriş

Bu çalışmanın amacı 1950 li yılların sonlarından bugüne kadar Avrupada¹⁾ ve Türkiyede hububat üretiminin seyrini incelemek, hububat grubunda yer alan önemli ürünlerin (Buğday, Arpa, Mısır, Yulaf, Çavdar) üretim ve verimliliklerini tetkik etmektir.

Çalışmanın amacı doğrultusunda gelişmelere neden olabilecek faktörler kompleksinin etkilerine, örneğin fiat politikasının üretimin miktarı ve yönüne etkisine, sulama, gübreleme, mücadele v.s. gibi üretimi artıracak girdi kullanımının etkisine ve tabiat olaylarının etkinlik derecesine, çalışmanın sınırları içinde yer verilmemiştir.

Bugün 1.6 milyar ton dolayında olan dünya hububat üretiminin 1/4 ü Avrupa Kıtasında (Rusya dahil) yetiştirilmektedir. Bunun yaklaşık olarak % 40 ı Rusyaya, % 60 ı ise diğer Avrupa ülkelerine aittir. Türkiyenin, Avrupadaki hububat üretimindeki payı ise % 5.5 dolayındadır. Avrupada son yıllarda nüfus başına hububat üretimi 560 kg. iken Türkiyede bu rakam 555 kg.'dır.

2. 1958 - 1981 Yılları Arasında Üretimin Seyri

Tablo 1'de toplam hububatın ve bazı önemli hububat ürünlerinin 1958/1962 ve 1979/1981 yılları ortalamasındaki üretim düzeyi gösterilmiştir.

(*) Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi. Erzurum.

(1) Doğu ve Batı Bloklarını kapsayan 25 Avrupa ülkesi dahildir. Bu ülkeler S.S.C.B., Fransa, F. Almanya, Romanya, İngiltere, İtalya, Polonya, Yugoslavya, İspanya, Macaristan, Cekoşlavakya, D. Almanya, Bulgaristan, Danimarka, İsveç, Yunanistan, Avusturya, Finlandiya, Belçika - Lüksemburg, İrlanda, Hollanda, Portekiz, Norveç, Arnavutluk, İsviçre.

Tablo : 1 Toplam Hububat ve Bazı Hububat Çeşitlerinin, Avrupa ve Türkiyede Üretimi (Milyon ton) ve Ürünlerin Hububat İçindeki Payları (% olarak)

	A v r u p a				T ü r k i y e			
	1958/1962		1979/1981		1958/1962		1979/1981	
	M	%	M	%	M	%	M	%
Toplam Hububat	277.1	100.0	421.9	100.0	14.3	100.0	25.1	100.0
Buğday	124.2	44.8	184.3	43.7	8.0	56.3	17.0	67.7
Arpa	48.0	17.3	113.6	26.9	3.4	23.8	5.4	21.8
Mısır	39.8	14.4	62.9	14.9	1.0	6.7	1.2	5.0
Yulaf	28.8	10.4	29.6	7.0	0.5	3.3	0.4	1.4
Çavdar	33.3	12.0	21.5	7.8	0.7	4.8	0.6	2.2

1958/1962 yılları ortalamasında Avrupada 277.1 milyon ton olan toplam hububat üretimi yaklaşık olarak % 65.7 artarak 1979/1981 yılları ortalamasında 421.9 milyon ton'a ulaşmıştır.

Aynı yıllarda Türkiyedeki hububat üretimi % 57.0 oranında artış kaydederek 14.3 milyon tondan 25.1 milyon ton'a yükselmiştir.

Gerek Avrupada ve gerekse Türkiyede hububat üretiminin büyük bir kısmını buğday ve arpa ürünlerinin oluşturduğu görülmektedir (Tablo 1).

Avrupada incelenen dönemin başlarından sonuna doğru giderken toplam hububat içinde arpa üretiminde önemli bir artış (% 17.3 den % 26.9 a), yulaf ve çavdar üretiminde ise kayda değer azalışlar olmuştur. Buğday üretiminde % 1.1 lik bir azalma söz konusudur. Türkiyede ise buğday üretiminde artış, (% 56.3 den % 67.7 ye) diğer hububat türlerinde azalışlar kaydedilmiştir (Tablo 1).

3. Verimdeki Değişmeler

Tablo 1 den anlaşılacağı üzere incelenen dönem başından sonuna kadar üretimde önemli gelişmeler olmuştur. Bu gelişmeler, bir taraftan üretim alanlarının genişlemesi ve daha önemlisi verimde görülen artışlardan kaynaklanmaktadır.

Avrupada alan artışları hemen hemen olmamıştır. Örneğin aynı dönemde alan artışları Sovyet Rusya'da % 0.8, Fransada % 9.0, F. Almanyada % 11.2, Avusturyada % 21.0 iken, azalış gösteren ülkeler arasında İtalya (—% 23.6), Yunanistan (—% 8.5), Romanya

(—% 10.6), Polonya (—% 11.7), İrlanda (—% 11.1) gelmektedir. Verim artışına bakıldığında tüm ülkelerde önemli gelişmelerin olduğu görülür. Örneğin en düşük artışla (% 17.8) Danimarka gelirken, hektara en büyük verim artışının (% 137.4) Romanyanın kaydettiği tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile 1960 lı yılların başında 25. Avrupa ülkesinden hiçbirinde verim (kg/ha) 4 ton'a varmamış iken, 1980 li yıllarda 10 ülkede verim 4 tonun üzerine çıkmıştır. Bunlar arasında Fransa, İngiltere, İsviçre, Belçika ve Hollandada verim 4.5 ton'un üzerindedir. Yalnız S. Rusya, Portekiz ve İspanyada verim 1 - 2 ton/ha arasındadır. Diğer ülkelerde verim 2 tondan fazladır.

Türkiyeye bakıldığında 1960 lı yıllardan 1980 li yıllara geçerken toplam hububat üretiminde % 57.0 lik bir artışın olduğu görülmüştür. Bu artışta alan artışından ziyade (% 10.6) verimlilikteki artışın etken olduğu söylenebilir. Aynı dönemde genel tahıl üretiminin verimlilikteki artış oranı % 60.6 ya ulaşmıştır.

Türkiyede bazı hububat çeşitlerinde hektara verim (kg/ha) aşağıdaki gelişmeyi göstermiştir.

	1958/1962	1979/1981
Buğdayda	1055	1843
Arpa	1229	1919
Çavdarda	1027	1267
Yulafta	1157	1759
Mısırdada	1391	2168

Hububat üretimi Türkiyede önemli ölçüde gelişme göstermesine rağmen hektara verim bugün Avrupa ortalamasının yarısı kadardır. Hububat toplamında ortalama verim ise araştırılan dönemde 1122 kg/ha dan 1851 kg/ha'a yükseldiği tespit edilmiştir.

4. Neticeler

Geçmişteki 20 yıllık gelişmelerin ışığı doğrultusunda gelecek yıllarda Avrupa ve Türkiyede hububat üretim kompozisyonunda önemli bir değişme seyrinin olmayacağı tahmin edilebilir. Ortaya çıkabilecek gelişmeler ise aşağıdaki gibi sıralanabilir.

a. Avrupada verimliliğin gelişme göstermesi sayesinde hububatta yılda % 2 oranında bir artışın beklenmesi söz konusu iken, gelecekte Türkiyede daha hızlı bir artış (% 2 - 3) daha çok girdi kullanımını ve entansif tarıma yönelme nedeni ile beklenebilir.

b. Gerek Avrupada ve gerekse Türkiyede gelir ve tüketim alışkanlıkları nedeni ile hububat türlerinin üretim oranında hızlı olmasa da bir değişikliğin söz konusu olacağı düşünülebilir.

c. Güney Avrupa ve Türkiyede makinalaşmanın daha fazla geliştirilebileceği düşünülürse hayvansal çeki gücü geri gidecek ve buna bağlı olarak hayvan yemi olan yulaf üretimi azalabilecektir.

Gelir artışları sayesinde buğday ürününden yapılan ekmeğe (özellikle Türkiyede) ve yan ürünlere karşı talebi artıracaktır. Bu durum buğday üretimini teşvik edecektir.

Avrupada refahın gelişmesi ile hayvansal ürünlere karşı talebin artması beklenirken, hayvan yemi olan arpa üretiminin artması ve yaygınlaşması düşünülebilir. Türkiyede bu gelişme (kısa dönemde) söz konusu olmayabilir.

d. Yükselen hayat standardı sayesinde gerek Avrupada ve gerekse Türkiyede çavdar ürününe karşı talep gün geçtikçe azalabilir. Bunun yerini buğdaydan üretilen ürünlerin alması düşünülürse, buğday üretiminin (Türkiyede daha hızlı olmak üzere) Türkiyede ve Avrupada gelecekte artışlar kaydedeceği söylenebilir.

5. Özet

Bu çalışma 1960 lı yıllardan 1980 li yıllara doğru Avrupada ve Türkiyede hububat üretimindeki bünyesel değişimleri göstermektedir. Avrupada ve Türkiyede toplam hububat üretimi yılda % 3 dolayında artış göstermiş, bu artışın büyük bir kısmı (2/3 si) ise verimlilikte görülen gelişmelerden kaynaklanmıştır.

Avrupada yulaf ve çavdar üretiminde gerileme olmuştur. Türkiyede Arpa, Mısır, Yulaf ve Çavdar üretiminde düşüşler kaydedilmiş, buğday üretiminde % 11.4 lük artış gerçekleşmiştir.

Gerek Avrupada gerekse Türkiyede üretimde, hektara verimde önemli ölçüde gelişmeler kaydedilmiştir. Araştırılan dönemde Avrupanın değişik ülkelerinde verimlilikteki artış (Danimarka % 17, Yugoslavyada % 135) oranları farklılıklar gösterirken Türkiyede bu artış % 60.6 dolayında olduğu görülmüştür.

Avrupada refahın gelişmesi, beslenmenin yönünü etkileyen hayvansal protein üretimi için hayvan yemi olan arpa üretimini teşvik edebilen bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bu dönemde Türkiyede hububat tüketimi içinde buğday ürününün payının gün geçtikçe önem kazandığı anlaşılmıştır.

6. Kaynaklar

1. Dr. M. Sievers und Prof. Dr. A. Weber : Zur Entwicklung der Getreide Produktion in Europa (In Agrarwirtschaft), Hannover Januar 1984.
2. D.İ.E. : Tarım İstatistikleri Özeti, Ankara 1968.
3. D.İ.E. : Tarım İstatistikleri Özeti, Ankara 1981.
4. D.İ.E. : Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara 1977.
5. D.İ.E. : Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara 1983.
6. Tayyar AYYILDIZ : Dünyada Beslenme Sorunu ve Buğday Pazarlarının Durumu (Tarım ve Mühendislik Dergisi), Ankara Ekim 1982.

**ANAYASAL MESLEK KURULUŞUNUZ
ODANIZA KARŞI
GÖREV VE SORUMLULUKLARINIZI
YERİNE GETİRİNİZ!**

UYGULAMAYA GEÇERKEN YENİ ÇEVRE YASASI (**)

Doç. Dr. Yalçın MEMLÜK(*)

9 Ağustos 1983 te kabul edilerek yürürlüğe giren «Çevre Kanunu» nun maddeleri arasında yer alan «Yönetmeliklerin hazırlanması» koşulu için tanınan sürenin bitmesine de çok az bir zaman kalmıştır. Bir iki ay kadar sonra hazırlanan yönetmeliklerle de «Çevre Kanunu» tam olarak uygulamaya geçecektir.

Uygulamaya geçerken yeni Çevre Yasası, neler getirecektir, neler götürecektir buna karar verebilmek için genelde çevreyi ve çevre sorunları ile ilgili çalışmalarını özellikle ülkemiz açısından gözden geçirmekte yarar vardır.

Çevre sorunları ile ilgili bilimsel çalışmaların en önemli girdileri;

- Ortaya çıkan sorunlara çözüm aramak yada
- Çıkabilecek sorunları ortaya koymaktır.

Bu iki temel kavramı birbirinden ayırmak gerekir. Sorun yaratan etmenlerin çok yönlü olması konuyu çok büyük boyutlara taşırmaktadır.

Ayrıca, her sorunla ilgili çözüm arama olgusu karmaşıklığı iyice artıran bir unsur olmaktadır.

Sorun sağlıklı gelişmenin sonucudur. Belirli bir konu üzerinde ortaya çıkan sorun yada sorunlar bütün dünyada aynıdır. Değişkenlik çözümedir. Çözüm :

- Zamansal
- Ekonomik
- Kültürel yönden değişkenlik göstermektedir.

Sorunun değişkenliği yalnız teknolojidir. Teknoloji arttıkça, ilerledikçe, ürettiğinin ekonomik olması koşuluda artmaktadır. Bu nedenle, yani ekonomik yarar açısından çevre feda edilmiştir.

(*) A.Ü. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü. Öğretim Uyesi.

(**) Bu yazı, T.M.M.O.B. Kimya Mühendisleri Odası Tarafından 5.6.1984 de düzenlenen «Uygulamaya Geçerken Yeni Çevre Yasası» konulu Panele sunulan Ziraat Mühendisleri Odası bildirişi esas alınarak hazırlanmıştır.

Bilimsel literatürde çevre, doğal ve kültürel çevre olmak üzere genelde ikiye ayrılır. Doğal çevrenin oluşturduğu sisteme (Ekosistem) eğer kültürel çevre uyum göstermezse o zaman kültür dediğimiz olgu çevre içinde sorun yaratır duruma girmektedir.

Özellikle son 10 - 15 yıl içinde Türkiye'de çevre ile ilgili sorunlar ortaya çıkmış, büyümüş gelişmiştir. Bu nedenle özellikle son 10 yılda Türkiye'de en çok çevre sorunları sürekli konu edilmiş, devamlı ve büyük bir kamuoyu ortaya çıkmıştır. Ancak, konu belirli bir orandada spekülasyona uğramıştır. Sorunlar ortaya konmuştur, sahibi çoktur. Özellikle kağıt üzerinde kalan uygulanamayan çözümlerde vardır. Ancak kendi koşullarında akılcı olan bir çözüm, yukarıda belirtildiği gibi değişken olduğundan detayda, yada gelecekte yeni sorunlar yaratabilmektedir. Örneğin 18.1.1950 tarih ve 5516 sayılı «Bataklıkların Kurutulması ve Bunlardan Elde Edilecek Topraklar Hakkında Kanun» gününün en önemli sorununa bulunan ve uygulamaya konulan akılcı bir çözüm olmasına rağmen bu tür uygulamalara günümüzde rastlanmamaktadır, hatta bataklıklar ve ıslak alanlar Uluslararası standartlara göre «koruma alanları» olarak değerlendirilmektedir. Ancak bizde Kanun halâ geçerlidir.

Bu güne değin «Çevre Sorunları»nı inceleyen, yazan pek çok kişi yada kuruluş sorunları yaratan etmenleri gerekli yasaların olmayışına, yasal uygulamaların yetersizliğine, organizasyon eksikliğine bağlamışlardır. Bu olgu, bütün bunlar olunca sorunlar ortadan kalkacakmış gibi bir kamuoyu ortaya çıkarmıştır. Ancak hemen belirtmekte yarar vardır. Türkiye'de Orman Bakanlığının Kurulmasından sonra daha fazla orman alanı yanmıştır. Hem de daha geniş kapsamlı organizasyona, yasaya, yönetmeliğe rağmen. Kentleşme olgusundada durum böyledir. GÜLERSOY (1976) bu olguya şöyle bir yaklaşımda bulunmaktadır: «Şehirlerimizi biz kendimiz kettlettik, yani bizim kuşak bu yeşillsiz beton yığıntısının sorumlusu, yüzbinlerce inşaatın sahibi HALK ile, o planları çizen ve iyi para kazanan MİMAR VE MÜHENDİSLERİMİZ ve mühürü basan İSTANBUL VE ANKARA daki plancılar Sosyal Yapı budur, Spekülatif temele dayalı ekonomi budur.» CANSEVER (1975),e göre durum: «Belediyelerimizin kasalarındaki imar planlarını yakmak gereklidir. Çünkü Türkiye'yi bugün var olan binayı yıkıp apartman yapmak denen hakkı, o imar planları ile kurduk» şeklindedir.

Organizasyon vardır, kuruluş vardır, yasa vardır, yönetmelik vardır, yetki vardır. Ancak giderek büyüyen sorunda vardır.

O halde organizasyon, yasa, yönetmelikler sorunlara çözüm getirememektedir, yada fazlaca engelleyememektedir. Bir boşluk vardır. Nerededir bu boşluk? gerçekten var mıdır? yok mudur?

Örneğin gürültü bir sorundur - çevre yasasındada yer almıştır. Gürültü yaratan etmenlerden birisi karayollarıdır. Kaynak yoldur. Trafik anarşisinin kaynağıdır, çevre bozulmasının kaynağıdır. Ülkemizde bugüne kadar yalnız teknik açıdan planlanmıştır, diğer değer yargıları ve ilkeleri göz önünde tutulmamıştır. Çünkü koşullar böyle yapılmasını gerektirmiştir. Hangi koşullar! karayollarında çalışan karar üreten kaç ekolojist vardır, kaç çevre mimar vardır. Detaya daha fazla girmek istemiyorum. Keza endüstriyel gelişim böyledir, kentleşme böyledir, Turizm böyledir, Tarımsal üretim böyledir. Konum itibarıyla değişmek istiyorum. Hollanda'ya Osmanlı'nın gönderdiği lale soğanı dış satımından beri «değal kaynağa dayanan çiçek soğanı dışsatımı» vardır. Halen giderek büyüyen boyutlarda yapılmaktadır. Ancak bu soğanlar Türkiye doğasından toplanmaktadır. Bir tahrip sözkonusudur. Ama ne orandadır, nasıldır, belli değildir, saptanamamıştır. Dış satım devam etmektedir. Belki Türkiye'de en yaygın teşkilata sahip olmasına rağmen Tarım Bakanlığı durumu saptayamamaktadır. Çünkü kalifiye eleman yoktur. Zaman zaman dışsatım yasaklanır, zaman zaman ödüllendirilir. Teşkilatın yasası vardır, yönetmeliği vardır, uygulama değiştirilememiştir. Osmanlı'dan beri aynıdır, ver köylüye parayı söksün getirsin, dök standartın altını tarlaya, denize, üstünü sat, taş atıpta kolunmu yoruluyor. Buyrun saptayın yasayla, kesebiliyorsanız kesin milyonlarca liralık kazanca 100 000 - 200 000.— TL. ceza.

Birinci sınıf tarım toprağı olarak bilinen Düzce çevresinde bir arazi üzerine Endüstriyel bir tesis kurulması için, kamyonlarla taşınan tonlarca tuz dökülerek toprağın sınıfının değiştirilmesini ve tesisin çoğal olarak devlet raporuyla, devlet kararıyla kurulmasını BURSA cvasından, ÇUKUROVA'dan, binlerce dönüm değerli topraktan kaldıramıyormusunuz çevre sorunu'nu yasayla, yönetmelikle. Bunlar hepimizin şu veya bu şekilde bildiğı basit örneklerdir, detaylıları belkide ülkemizde daha saptanmış değildir.

Çevre ile ilgili sorunlar da belirli bir sistem oluşturmuşlardır. Örneğin;

Karayollarının gelişimi aynı zamanda kentlerde geleneksel yerleşim ve biçim dokusunun bozulmasına, kent ölçeğinin yitirilmesine neden olan en büyük etmenlerden biridir. Endüstri için yer seçiminde, ulaşım yollarına, işçiye yakınlık, pazara yakınlık en önemli faktörler olarak değerlendirilir. Böyle bir değerlendirme dolayısıyla bu tür te-

sislerin çevre ile uyumlu bir bütünlük sağlamasını engellemektedir. Bu durum planlara girmekte, izinler, ruhsatlar verilmektedir. Bilgisizlikle, geleceği görememeklemi, hayır. Yasayla, yönetmelikle verilmektedir.

Yine geçmişten bir örnek vermek istiyorum rahmetli Süreyya Aydemir bir yazısında Atatürk döneminde Turizm yönünden değerlendirmeler yapmak üzere davet edilen bir uzman heyetinin Marmara Denizi ve çevresini Türkiye'nin en önemli «Turizm Çevresi» olarak değerlendirdiğini yazar. Bu raporları çok aradım bulamadım, aynı şekilde sadece üst yazıları mevcut olan Rethyl'nin, Ankara ve çevresi iklimini kentsel gelişim yönünden inceleyen raporunda yok, yada ben bulamadım. Büyük Atatürk'ün dinlenme merkezlerini çoğunlukla Marmara Denizi çevresinde seçmesinin kanımca en önemli nedenlerinden biri budur. Bugün ne rapor vardır, nede «Marmara Denizinin Turizm Çevresi». Keza durum Ankara açısından da böyledir. Büyük önder A.O.Ç. için yer seçimini bu rapor ışığında saptamıştır. Çorak toprağın tam karşısına Çubuk barajının yapımı aynı yıllardadır. Bilime dayalı yol göstericiliklik budur, politika budur. Detaya girmek istemiyorum. Yorum yapmak istemiyorum. Bu konuda Uluslararası bir kongre'de sunulan tebliğ'in bir bölümünü vermek istiyorum.

«Türkiye Endüstrileşmenin sağlayacağı yararlardan vazgeçerek tarihsel, kültürel ve doğal değerlerin bulunması, korunması ve onarımına çok büyük fonlar yatıracak ekonomik güce sahip değildir. Öte yandan, uluslararası büyük kredi ve finansman kuruluşları ise endüstriyi desteklemek amacıyla yaptıkları yardım ve açtıkları krediler için yalnızca yerseçimi koşulunu getirmekte, değerli yörelerimizin tahribine katkıda bulunmaktadır. İşsizlik ve ekonomik sorunların baskısı altında bulunan ülkemizde endüstriyel kullanımlar için arazi istemi sürekli olarak artarken tüm çevrenin korunması, onarımı ve bakımı giderek daha zorlaşmaktadır.» (ÖZTAN Y., SÖZEN, N., 1983)

Yasa eğer bunları engelleyecekse çok iyi. «Çevre» bir ülkenin en değerli servetidir. Almanca'da «Landespflege» çevre koruma yönünde kullanılan bir deyimdir. Tam çevirisi ülke koruma-Vatan Müdafasıdır. Bu konu ile ilgili derslerine devam ettiğim Prof. Kiemstedt ilk dersinde çevre koruma ile bakımının bir askerin ülkesini düşmana karşı korumasından daha kutsal bir görev olduğunu ve bu görevin yalnızca devlet otoritesi yada yasaklayıcı kararlarla yerine getirilemeyeceğini belirtmişti.

Bütün anlatılanlar acaba Yasa ve Yönetmelik eksikliğindenmi ortaya çıkmıştır. Benim cevabım kesinlikle «hayır»dır. Belki bunun tersi

dahi olabilir. Ülkemizde Yasa ve Yönetmeliklerin getirdiği hükümlerin ne kadarı, ne kadar oranda başarıya ulaşmıştır. bilinmemektedir. Değişiklik çoktur. Yenileme çoktur. URAL., (1981)'e göre :

«Sorunlara hukuki çözümler aranırken, unutulmaması gereken bir nokta şudur : Kanunların getirdiği hükümlerin istenen sonucu verebilmesi için, bu hukuki düzenlemelerin esasını teşkil eden fikir ve prensiplerin önceden kamu oyunca benimsenmesi gerekir. Bu benimseme, hem fikirlerin istenen şekilde kanunlaşması için parlamentoya baskı yapma, hemde yürürlüğe girdiğinde etkili denetim yapma imkanını sağlayacaktır. Aksi halde, kabahatli kanunlara yükleyip, uygulanmayan ve yetersiz hükümlerin devamlı yenileme ve değiştirme ihtiyacı ortaya çıkarkı, çoğu halde Türk mevzuatını içinden çıkılmaz karışıklığa sokan, işte bu sebeptir.»

Çevrenin çok yönlü bir olgu ve bileşim ürünü olması sorunlara ilişkin çözüm yollarında çok yönlü ve geniş kapsamlı biçimde ele alınması gerekliliğini ve zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

- Çevre envanteri, değerleri ve sınıflandırılması yoktur. Böyle bir yokluk içinde alınacak kararlar ve zararın saptanması için hazırlanacak yönetmelikler ne derece objektif olacaktır.
- Çevre ile ilgili kararlar belirli bir kuruluşun yetki ve sorumluluğuna bırakıldığında bu kuruluş belirli bir dönem sonra devamlı ceza veren, engelleyen bir görünüşe büründürülebilirki bu yarardan çok zarar getirecektir.
- Ülkenin en bol doğal varlığı olan, çevrenin ana unsurlarından birisi toprak için herhangi bir değerlendirme yokken, korunması için herhangi bir hüküm, karar yokken, yalnız kirletilince ortaya çıkmak biraz geç kalınmış bir davranış hissinin vermektedir.
- Çevrenin korunması ve geleceğe devri için uygun planlama ve idare koşullarının da yönetmeliklerde belirlenmesi gerekir. Bu koşullar

Hava

Toprak

Su

Yaban yaşam

Flora

Tarihi Peyzaj

Yenilebilir Üretim Kaynakları ve Kent, Bölge, Ülke için saptanmalı; Bu kaynaklar için :

- Kirlenme sınırları saptanmalı ve kalkınma planlarının hedeflerini belirlemelidir. Böylece kalkınma planlarına entegre ve ahenkli bir yaklaşım söz konusu olabilir ve mantıklı bir planlama ortaya çıkabilir.
- Kontrol ve yönetim görevi tek kuruluşa değil kuruluşlara verilmeli, tek bir kuruluş uyumsuzlukları çözümlemelidir.
- Yasada bugüne değin yapılan tahribin ortaya çıkardığı çevre sorunları için kayıt yoktur. Bu tahribin ortaya koyduğu kayıp ne olacaktır. Mutlaka tazmini gerekir.
- Ulusal bir çevre Politikasının saptanması, planlamanın ve kurumsal düzenlemelerin yapılması gereklidir.
- Yasada yer alan. Yüksek Çevre Kurulu :
16.4.1974 tarih ve 7/8329 sayılı kararname ile oluşturulan «Çevre Sorunları Koordinasyon Kurulu'ndan farklı değildir. Kaldığı ilk kurulun «Teknik Komite» ve «Danışma Komiteleri» de var olmasına rağmen gerekli etkinliği sayılamamıştır.
- «Çevre» ile «Çevre Koruma» farklı kavramlardır. Sadece korumaya yönelik önlem ve işlev taşıyan bir yasa Çevre Koruma Yasası olabilir. Çevre yasası değil.

Sonuç olarak Ekonomik alt yapı ile Kültürel üst yapıyı dengeleyemediğimiz sürece, aynı şekilde geliştiremediğimiz sürece, bunun için önlemler alınmadığı sürece Yasalar ve Yönetmelikler yeterli olmayacak «Çevre Sorunları» aradaki dengesizlik oranında kalacaktır. Çevrenin yok olmasının önlenmesi ve geleceğe yönelik potansiyelinin feda edilmemesi için önceden önlem alınması gerekliliği vardır. Herhangi bir gelişme yada politikanın çevre üzerindeki etkileri önceden düşünülmeli ve eğer olanaklıysa, olumsuz etkiler başlangıcında önlenmelidir. Bu alanda etkin olabilmek için, yaşam üretim ve tüketim biçimlerinde uzun vadeli değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- GÜLERSOY,Ç., 1976, Kentlerdeki Yeşil Alanlar Korunması ve Geliştirilmesi Sempozyumu, Çevre Koruma ve Yeşillendirme Derneği Yayın No : 4 İstanbul.
- CANSEVER.,T. 1975, Belediyelerin Kasalarındaki İmar Planları Yakımalıdır. Mimarlık, (139).
- ÖZTAN.Y., N. SÖZEN., 1983, Türkiye'nin Tarihi Peyzaj Özellikleri ve Sorunları. A.Ü.Z.F. Yayınları 860. Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 516, Ankara.
- URAL.,E., 1981., Çevre ve Hukuk, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı yayını, Ankara.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE HIZLI NÜFUS ARTIŞI VE BÜYÜYEN GIDA AÇIKLARI

Arg. Grv. Suat OKTAR(*)

Kuşkusuz, gelişme süreci içinde bulunan ülkelerde nüfus artış hızının çok yüksek oranlarda seyretmesi bu ülkeler için önemli bir sorun kaynağı oluşturmaktadır. Sorunun çözümüne yönelik çok yönlü çabalara ve alınan etkin önlemlere karşın, önemini giderek koruduğu gözlenmektedir.

Günümüzde, nüfus patlamasının kontrol altına alınması ve bunun başarılı bir biçimde sürdürülmesi durumunda bile, bu ülkelerde nüfusun her yıl en az % 2-3 gibi yüksek bir oranda artmaya devam edeceği kabul edilmektedir. Buna göre, sözkonusu ülkelerin hemen hemen tamamında giderek artan nüfusun beslenmesi zorunluluğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Ancak, birçok ülkede gıda arzındaki artışın, nüfus artışının sürekli olarak gerisinde kaldığı, başka bir deyişle gıda arz ve talebi arasında bir dengenin kurulmasının sağlanamadığı açıktır. Mevcut kaynakların yetersiz olmasının yanında, eşitsiz olarak dağılması bu oluşa daha büyük boyutlar kazandırmakta ve bu ülkelerde nüfusun büyük bir çoğunluğunun yetersiz beslenme ve açlık tehlikesi içinde bulunmasına neden olmaktadır. Nitekim, yapılan çeşitli araştırmalara göre, büyük bir bölümünün Asya ve Afrika kıtasında yaşamakta olduğu yaklaşık 500-600 milyon insanın kötü ve yetersiz beslenme içinde bulunduğu tahmin edilmektedir.⁽¹⁾

Belirtilen bu olumsuzluğun gelecek yıllarda da devam edeceği sanılmakta ve yapılan tahminlere göre, 1985 yılı sonuna kadar gıda talebinin yılda en az % 3.6 bir hızla artacağı, buna karşın aynı dönem içinde üretim artışının ise % 2.6 gibi bir oranla, 1975 yılı düzeyinin altında kalacağı ileri sürülmektedir.⁽²⁾ Buna göre, Tayland ve Arjantin

(*) İis., Marmara Üniv. İik. ve İid. Bİ. Fak.

(1) Peter Von Blanckenburg, "Debit And Credit Factors Of World Nutrition-Food Supply Balance In Developing Countries", *Economics*, vol. 18, 1978, s. 83.

(2) A.g.m., s. 85.

gibi tahıl ürünü ihraç eden ülkeler hariç tutulursa, gelecek yıllarda tahıl açığı hemen hemen 100 milyon tona ulaşacaktır.⁽¹⁾

Yakın zamanda yayınlanan, dünya nüfusu ve tahıl ihtiyacı üzerine yapılmış 2000'li yıllara kadar olan tahmini projeksiyon çalışmaları, sorununun ne kadar ciddi boyutlar taşıdığını açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Bugün, 4.400 milyon olan dünya nüfusu yaklaşık kişi başına 360 kg'la yılda 1.500 milyon ton tahıla ihtiyaç göstermektedir. 2000 yılına kadar dünya nüfusu 6.200 milyona ve tahıl ürünlerine olan ihtiyaç da 2.500 milyon tona ulaşacaktır. Şayet, doğum oranlarındaki hızlı artışlar düşme göstermezse 2080 yılında dünya nüfusu, 2000 yılındaki dünya nüfusunun 2 katına yani 12 milyara, dünya toplam tahıl ihtiyacı da 4 katı bir artışla 8.600 milyon tona yükselecektir.⁽²⁾

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'nun verilerine göre, 1976 yılında gelişmekte olan ülkelerde hububat üretimi 376 milyon tona ulaşmış olup, bu miktarın büyük bir bölümü dünya tarım ihracaat hacmi içinde önemli bir yer oluşturan birkaç ülkeye aitken, geriye kalan çok sayıda ülkenin üretimi yine çok sınırlı düzeylerde kalmış bulunmaktadır. En uygun iklim koşullarında bile, sağlanacak üretim artışları ile hızla artan gıda talebi arasında bir dengenin kurulmaması bu ülkeleri gıda ithalatına yöneltmekte, bu oluş ise gelir ve kaynak israfına yol açarak ülkelerin kalkınma çabalarını olumsuz yönde engellemektedir. Kaldı ki, gelişmekte olan ülkelerin son derece sınırlı olan ekonomik kaynaklarının da, gıda ithalatlarını karşılaması olanaksız görülmektedir.

Bu nedenle, her yıl katlanarak büyüyen gıda açıkları ve bu açıkların kapatılması amacıyla yapılan zorunlu alımlar sonucunda ortaya çıkan nispi yoksullaşma, son yıllarda A.B.D. Kanada ve F. Almanya gibi gelişmiş ülkelerin başta gıda olmak üzere yardımlarını gündeme getirmiş bulunmaktadır. Yine, FAO'nun öncülüğünde 1970'lerin başından itibaren gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretimin artırılması yönünde bir dizi hedefler stratejisi belirlenmiş ve bu strateji uygulama alanı bulmuşsa da, elde edilen bazı geçici sonuçların dışında hedeflere ulaşmak mümkün olamamıştır. Oysa, tam tersine gelişmiş

(1) World Food Council: "Eradicating Hunger and Malnutrition", Report by the Executive Director, Third Session, Manila, (June 1977), WFC/41, 1977, s. 10.

(2) A. H. Bunting, "Changing Perspectives In Agriculture In Developing Countries: An Agronomist's View", *Journal of Agricultural Economics*, vol. XXXII, No: 3, (September 1981), s. 287-88.

ülkelerde gıda fazlalıkları giderek büyük boyutlar kazanmaktadır. 1974 yılında yapılan Dünya Gıda Konferansında gelişmiş ülkelere gıda ihtiyacı içinde olan ülkelere her yıl 10 milyon ton buğday yardımının yapılması öngörülmüşse de, bu rakam ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğu gibi, son yıllarda da bu rakamın çok gerisinde kalmıştır.

Bu oluşa yolaçan en büyük etken, gıda yardımı yapan ülkelerin, gıda yardımlarını amaçlı olarak azaltmalarıdır. Nitekim, son yıllarda Birleşik Amerika'nın buğday darlığı içinde bulunan Sovyetler Birliği'ne 20 milyon ton buğday satması bu ülkenin gıda ihtiyacı içinde bulunan ülkelere yapmakta olduğu gıda yardımının büyük ölçüde düşmesi sonucunu yaratmıştır.⁽¹⁾

Kuşkusuz, büyüyen gıda açıklarının salt dış yardımlarla çözümlenmesi de olanaksız görünmektedir. Kısa dönem için geçerli olabilecek böyle bir girişimin ne ölçüde ve ne zamana kadar sürdürüleceği de meçhuldür. Bu nedenle, böyle bir belirsizlik karşısında soruna uzun dönemde bakıldığında, kalıcı ve etkin önlemlerin alınması ve ivedilikle uygulama alanına sokulması kaçınılmaz olmaktadır.

Yine de ilk aşamada A.B.D ve Kanada gibi ülkelerin doğrudan ve dolaylı gıda yardımlarını arttırmaları beklenebilir. Dolaylı yardımlar içinde özellikle, ihtiyacı önemli ölçüde hissedilen ve ekonomik yetersizlikler nedeniyle satınalınamayan gübre, tohum gibi girdilerin payı büyük ölçüde arttırılmalıdır. Çağdaş tarım teknikleri ve teknolojileri de bu ülkelere hızla kazandırılmalıdır.

Bu konuda, gelişmekte olan ülkelerin üzerlerine düşen en önemli görev de, nüfus artışını kontrol altına alabilmeleri olmalıdır. Bunun da kısa dönemde gerçekleşmesi çok uzak bir olasılıktır. Ancak, şimdiden ileriye dönük olarak yapılacak programlar ile bu programlar çerçevesinde oluşturulacak kuruluşlar, olumlu sonuçların alınmasını kolaylaştırabilir. Diğer taraftan, gelişmiş ülkelere sağlanacak doğum kontrol araçlarının ve sağlık hizmetlerinin oynayacağı rol de küçümsenmemelidir.

Ancak, unutulmamalıdır ki, bu çabaların olumlu sonuç verebilmesi, bu ülkelerde son derece yetersiz olan eğitim düzeyinin yükseltilmesiyle de yakından bağlantılıdır.

(1) Manfred Metz, "Food Aid: Transfer of Food Surpluses Versus Local Purchases in Developing Countries", *Economics*, vol. 24, 1981, s. 122.

TÜRK ÇAYCILIĞININ DÜNÜ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ

Mehmet İRFANOĞLU(*)

Ziraat Yüksek Mühendisi

Yılın her ayında her dem yeşil kaian çay bitkisi, 70 - 80 yıl yaşayabilme gücündedir. Dünyanın her yerinde yetişme olanağı olmayan bu bitki; gerek ekolojik faktörler ve gerekse toprak strüktürü bakımından istekleri doğrultusunda elverişli bir ortamda yaşam ve gelişimini uzun bir süre sürdürebilir. Bu nedenle, çay tarımının yapılacağı yörelerde yıllık yağış ortalaması en az 1200 - 2500 mm olmalı ve verim döneminde de yağış aylara göre iyi bir dağılım göstermelidir. Toprak yapısında asit karakterde olması zorunlu bir koşuldur. Belirtilen bu iki esas nitelik ve diğer koşullar, genelde çay bitkisinin yetişme ve gelişmesinde en etken bir ortamı oluşturmaktadır.

İklim faktörleri ve toprak yapısı Rize ili ve çevresinde uygun olduğundan çay tarımı bu bölgede yoğunlaşmıştır. Hernekadar yakın illerin bazı kesimlerinde bu kolla uğraşılıyor isede; faktörler yeterli olmadığından bütünüyle olumlu sonuç alınamamakta, bu nedenle de tüm alanlar yetiştirme ve verim yönünden ekonomik görmektedir.

Ülkemiz çay tarımının diğer tarım kollarına göre uzun bir geçmişi yoktur. Şöyleki; Prof. Ali Rıza Ertem, 1918 yılında Batum ve çevresinde yaptığı gezi sonunda toprak ve ekolojik faktörlerin benzerliğini ele alarak Rize'de de çay bitkisinin yetiştirilebileceğini düşünmüş ve görüşlerini 1924 yılında yayınladığı «Şimali Şarkı Anadolu ve Kafkasya'da Tetkikat'ı Ziraiye» adlı eserinde vurgulayarak durumun önemini zamanın makamlarına iletmiştir. O günlerin Tarım Bakanı adına görevlendirilen Ziraat Yüksek Mühendisi «Zihni Derin» bir heyetle Rize'ye gelerek Prof. Ali Rıza Ertem Bey'in belirttiği görüşlerin ışığında ilmi deneylerde bulunarak çay bitkisinin bu yörede yetiştirilebileceğini kanıtlayan doneleri 1924 yılında ilgililere sunmakla Türk çaycılığının yerleşim ve yayılışına başlangıç simgelerini vurmuşlardır. Bununla bütünleşen ve kendilerini güç koşullara kar-

(*) Rize 100. Yıl Çay Paketleme Fb. Md. Mu. (Tek.)

şin çayın hizmetine adayan çay tarihinin unutulmaz değerlerine karşı yöre halkının minnettar olduğunu belirtmemiz yerinde olacaktır.

Çay tarımı konusunun önem kazandığı bu yıllarda yürürlüğe konulan 1924 tarihli yasayla, Batum'dan getirilen çay tohumu ve fidanları bugünkü Araştırma Enstitüsü plantasyonlarına dikilmiştir. Çayda geçirilen bir ara duraklamadan sonra 1937'de kısıtlı olan olara-klara karşın büyük bir titizlik ve uğraş ile sorunları tekrar üstlenen Zihni Derin; bu kez Rusya'dan temin ettiği 2 ton tohumu Hayrat fidanlığına ektirerek 1938'de ilk fidan üretimini sağlamıştır. 1939-1940'larda da 20 ton tohum halka dağıtılarak fidan üretimi özendirilmeye çalışılmış, bu nedenle de çay yetiştiriciliğini öngören 407 ve 3788 sayılı yasalardan sonra gelişim hızlandırılmıştır. 1939 yılında dikili alanlar 1547 dekarken, bu gün 600 binleri aşmış bulunmaktadır. Çaycılığın Rize'de yetiştirilmesinin ilk yıllarında halkın bu kesime yeterince ilgi göstermediği bir gerçektir. Bunda İkinci Cihan Harbinin yarattığı uzun süreli ekonomik bunalımın ülkemizdeki uzantısının etkisi büyük olmuştur. Bu denli bir ortamda çay tarımına tahsis edilecek arazilerin dört - beş yıl sonra gelir getirmesini bekleme ve yarının güvencesinin ne olacağı endişesiyle karışık olan yaygın propagandalar; bölge halkının çay tarımını kuşku, korku ve birazda ümitsizlikle izlemesine neden olmuştur.

Belli yasalarla bir düzeye kadar ekim ve dikimi dondurulan çaylık alanlar, 1968 yılından bugünlere dek giderek genişlemektedir. İlk tesis yıllarında hali arazi üniteleri (çalılık, dikenlik, kumar ağaçlığı v.s.) çaycılığa ayrılırken, zamanla verimli ünitelerinde tahsis edilmesi doğal sonucu olarak kapalı ev ekonomisiyle karşı karşıya kalınmıştır. Yörede egemen olan monokültür çay tarımının, üretim - tüketim denge isteklerini zorlanmadan karşılayabilecek kendine özgü kapasitesiyle bakım, budama, gübreleme ve hastalıklarla savaşımında bilimsel kuralların özendirilememesi ve ürün hasadındaki olgularla sorun boyutlarının genişlediği görülmektedir. Bunların ödünsüz çözümünde yurt gerçeklerine paralel çay tarım politikasının izlenmesi, ileriye dönük iyileştirmelerin sürekliliği, kalite yükseltimi, kârlılık ve verimliliği esas alan tarımsal ve ekonomik olgulara ağırlık verilmesi kaçınılmaz olmalıdır. Sorunlara sağlıklı yaklaşımla gidildiği süreçlerde kısa dönemli de olsa, yeterli düzenlemelerin sağlandığı çayda; iyileştirmelerin süreklilik kazanacağına inanmaktayız.

Günümüzde bir keyif maddesinden ziyade, gıda olarak değerlendirilen, sağlık yönünden yararlı, dış satımla da ülkemize döviz getirebilecek kapasiteden olan siyah çay (kuru çay) bu hali alın-caya dek birçok teknolojik aşamalardan geçmektedir. Başlangıçta

baraka tipi atölyelerde ilkel yöntemlerle işlenen yaş çay; şimdilerde büyük işletmelerde değerlendirilerek paketleme aşamasından sonra tam mamül haliyle tüketiciye sunulmaktadır.

Yaş çay filizlerinin (henüz açılmamış bir tepe tomurcuğu ile onu izliyen bir ve ikinci yapraktan oluşan taze aksamlı kısım) bir kampanya süresince aynı peryotla hasat edilmeleri yanısıra, belli kurallara uyulma ve teknolojik aşamada da aynı özenle değerlendirme yapılması koşuluyla nitelikli çay üretimi sağlanabilir, fakat bunun tersi bir tutumla amaçlanan doğrultuda hedefe kolayca gidilemeyeceği gerçeği'de tartışmasız kabul edilmelidir.

Plântasyon çaylıkları tohumla üretilip yetiştirildiklerinden gelişim hızı ve verim gücü ocaklar arasında olduğu gibi, aynı ocak içinde bile ayrıcalık göstermekte, kiminde cılızlaşma, bodurlaşma ve verim noksanlığı, kiminde de gelişme hızı yüksek görülmektedir. Bütünlük olmayan bu tür yetiştirmede, filizlenme duraklama aşaması geçirerek köre kaçmaktadır. Belirtildiği üzere teknik işlevlerde çözüm getirecek önlemlerin etkinliğiyle her peryotta normlu filizlenmenin sağlanacağı doğal ise de; çaylıklarda elit tiplerin yetiştirilmesi için zorunlu görülen çözüm faktörleri yanısıra, yüksek verimli varyetelerin saptanarak tüm çaylıkların belli süreçlerle yenilenmeleride öngörülmelidir. Çaya içim tadı, burukluk, renk ve koku v.s. iyi nitelikleri veren bünyesindeki polifenol maddeleridir. Taze filizde bu madde çoğunlukla bulunmakta, selülozlu aksam ise maddeyi içermemektedir. Bu nedenle çay tarımında taze filizlerin hasadı öngörülmekte ve tüm uğraşlarda bu odak noktasında düşünülmektedir.

Fizikoşimik özellikleri dikkate alınarak makas ve benzeri alet kullanmadan hasat edilecek hammaddenin çay bahçelerinden depolama (alımyerleri) yerlerine nakli ile işletme tesellümlerine dek aşamada izlenecek tüm kuralların yerine getirilmeleri ve fabrikasyon içi her kademedeki işlevlerde zorunlu görülen teknik mekanizasyon etkinliğinin zamanında, yerinde, belli miktar ve ölçülerde titizlikle izlenmesi gerekliliğide, nitelikli çay üretmede önemli bir faktördür. Yoksa, bahçelerden hasat edilecek normlu çaydan işletme aşamasında noksanlık yapılırsa veya mekanizasyona zorunlu uyulmazsa bile kaliteli çay üretilebilir diye bir savda bulunamayız. Her iki işlevler (Normlu ürün hasadı-Düzenli mekanik etkinlik) bilimsel verilere göre birbirlerinin tamamlayıcısı olarak ve koordineli bir şekilde yürütmekle verim ve kalite yükseltilmesinde görülen darboğazlar giderilebilir.

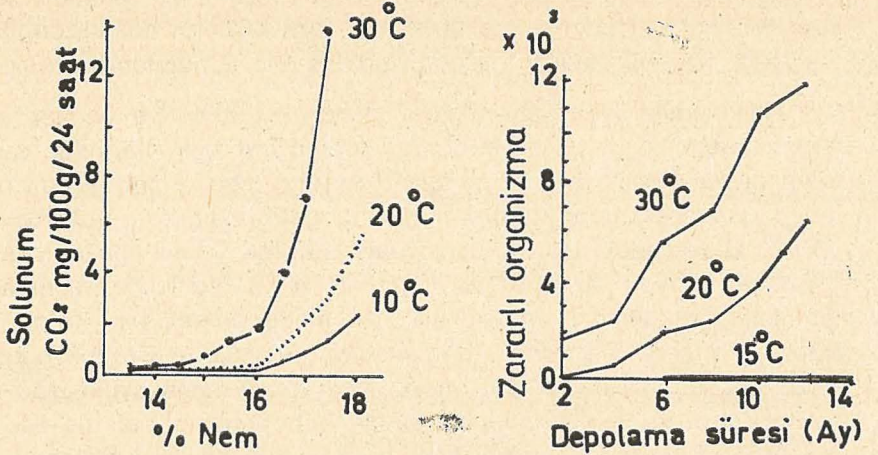
TAHILLARIN DEPOLANMA İLKELERİ

Araşt. Grv. Yunus PINAR(*)

Tahıllar da birer canlı varlık olup, onlar da diğer canlılar gibi solunum yapar, beslenir, gelişir ve ölürler. Nasıl ki diğer canlıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için uygun koşullar gerekiyorsa, tahılların da sağlıklı kalabilmeleri koşulların uygun olmasına bağlı bulunmaktadır.

Tahılların, özelliklerini kaybetmeden depolanabilmeleri için çevre, nem ve sıcaklığının belli ölçülerde olması gerekir. Sıcaklık ve nem düzeyi, depolamaya etki eden iki ana unsurdur. Bu unsurların uygun olması koşuluyla tahılları yıllarca depolamak mümkün olabilir.

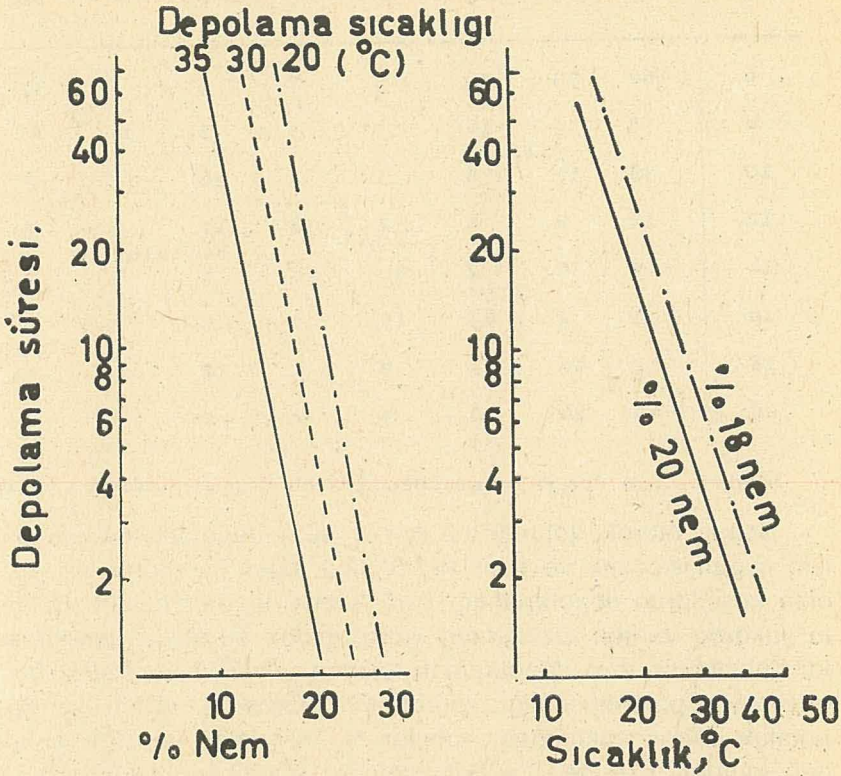
Nem düzeyi belli bir seviyenin üzerine çıktığı zaman, sıcaklığın da yükselmesi ile tahıl tanelerinin yaptığı solunum artmaktadır. Tannenin rutubet oranı ile solunum derecesi arasında doğrusal bir ilişki vardır. Bu ilişki, % 14 nem düzeyinde yok denecek kadar azdır (Şekil - 1). Nemin fazla olması durumunda sıcaklığın da artması ile

Şekil - 1. Solunum ve nem düzeyi arasındaki ilişki

(*) Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Mekanizasyon Bölümü Araştırma Görevlisi.

zararlı mikroorganizmaların gelişmesine uygun ortam doğar ve depolama süresi kısaldır (Şekil - 2). Nem miktarı azaldıkça, aynı sıcaklık derecesinde depolama süresi artar. Sıcaklık arttıkça aynı nem

Şekil - 2. Depolama süresinin sıcaklık ve mikroorganizma miktarına bağlı olarak değişimi

oranında güvenli depolama süresi azalmaktadır. Nem miktarının artması durumunda, depolama süresini artırabilmek için sıcaklık derecesini düşürmek gerekecektir (Şekil - 3).

Nem ve sıcaklığa bağlı olarak güvenli depolama süreleri hafta ve yıl itibariyle Çizelge - 1'de verilmiş bulunmaktadır. Çizelgeden de görülebileceği gibi, 35°C'de tahıllar % 14 nem düzeyinde olmaları koşulu ile ancak 1 hafta süreyle güvenli olarak depolanabilmektedirler. % 20 nem düzeyinde ise, sıcaklığın 25°C olması durumunda da güvenle ancak 1 hafta depolayabilmek mümkün olur. Yine aynı çizelgeden, tahılların % 20 nem düzeyinde ve 0°C sıcaklıkta 49 hafta, % 8 nem ve 25°C'de 1 sene, % 14 nem ve 10°C'de 2 sene ve 0°C sıcaklıkta % 6 nem düzeyinde ise 162 sene gibi çok uzun bir süre güvenle depolanabileceği görülmektedir.

Çizelge-1. Nem ve sıcaklığa bağlı olarak değişen güvenli depolama süreleri

%	Depolama sıcaklığı, °C							
	0	5	10	15	20	25	30	35
6	162	73	33	15	7	3	1	31
8	78	35	16	7	3	1	34	15
10	38	17	8	3	2	36	16	7
12	18	8	4	2	38	17	8	3
14	9	4	2	40	18	8	4	1
16	4	2	43	19	9	4	2	-
18	2	46	21	9	4	2	1	-
20	49	24	10	5	2	1	-	-

Şekil-3. Nem düzeyi ve sıcaklığın güvenli depolama süresine etkisi

Sonuç olarak, tahıllar ne kadar süre depolanacak ise o süre için uygun sıcaklık ve nem sağlanması, eğer bu olanaksız ise varolan koşullarda depolanacağı süre kadar depolanmalıdır. Bu amaçla yukarıda verilen çizelgeden yararlanmak suretiyle gerekli koşullar bulunabilir veya depolanmak istenen tahılların ne kadar bir süre güvenle depolanabileceği saptanabilir. Örneğin, ertesi seneye tohumluk olarak saklanacak tahıllar % 14 nemde ve 15°C sıcaklıkta depolanırlar. Çizelge - 1'e bakıldığında, sözkonusu koşullarda tahılların 40 hafta güvenle depolanabildiği görülmektedir ki, bu süre de tohumluğun harman sonu depolanmasından itibaren ertesi yıl ekim devresine kadar geçen güven sınırlarında bir süreyi ifade eder.

KAYNAKLAR

1. Esmay, M.L., C.W. Hall, 1973. Agricultural Mechanization in Developing Countries. Shin - Norinsha Co., Tokyo Japan.
2. Turgut N., Y. Pınar, 1982. Çeltiğin İşlenmesi ve Parboiling Yöntemi. 7. Tarımsal Mekanizasyon Semineri, 10 - 13 Mayıs, İzmir.
3. Yamashita, R. 1975. Report on Drying, Storing and Milling in the Philippines. Sci. Rept. L. Agri. Process Eng. No: 11 Nada-ku, Kobe, Japan
4. Yamashita, R., 1982. Postharvesting, Laboratory of Farm Processing Machinery, Faculty of Agriculture, Kyoto University, Kyoto, Japan.

ODAMIZDAN

HABERLER

«MEYVE SEBZE ÜRETİMİ VE SORUNLARI» KONULU SEMİNER FİNİKE'DE YAPILDI

A.Ü. Ziraat Fakültesi ile Finike Ziraat Odası tarafından ortaklaşa düzenlenen, «Meyve Sebze Üretimi ve Sorunları» semineri 22 - 24 Mayıs 1984 tarihlerinde Antalya - Finike'de yapıldı.

18 Tebliğin sunulduğu Seminerin açılışında bir konuşma yapan Oda Genel Başkanı Sami DOĞAN, Akdeniz Bölgesinin ülkemiz meyve ve Sebze üretimindeki yerine değinerek, fidan ve tohumluk sorunlarına ilişkin görüşlerini belirtti.

DOĞAN, hem üreticinin emeğinin karşılığını alabilmesi ve hem de tüketicinin korunması için kooperatifleşmenin zorunlu olduğunu vurguladı.

Meyve ve Sebze dışsatımımızın artırılması için öncelikle dış pazar araştırmalarının yapılması ve pazarlama fonksiyonunun çağın gereklerine göre yapılması gerektiğini belirten DOĞAN, dışsatımın bir plan içerisinde yapılması, süreklilik taşıması ve güven unsurunun önemine değindi.

3 gün süren ve özellikle üreticiler tarafından büyük bir ilgi ile izlenen seminer, «Sebze Üretimi ve Sorunları» ile «Meyve Üretimi ve Sorunları» konularında düzenlenen iki panelle sona erdi.

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ KUTLANDI

Dünya Çevre Günü nedeniyle TMMOB tarafından, 5 Haziran 1984 günü Ankara'da «Uygulamaya Geçerken Yeni Çevre Yasası» konulu bir panel düzenlendi. Prof. Dr. İlhan TEKELİ'nin yönettiği Panele, konuşmacı olarak Ankara Belediye Başkanı Mehmet ALTIN-SOY, Kimya Mühendisleri Odasından Doç. Dr. Ömer KULELİ, Çevre Müsteşarlığından Tansu GÜRPINAR, T. Odalar Birliğinden Özdemir

YARAR ve Ziraat Mühendisleri Odasından Doç. Dr. Yalçın MEMLÜK birer tebliğ ile katıldılar.

Geniş bir izleyici kitlesi tarafından izlenen Panelde, yeni Çevre Yasası irdelenerek, yasanın giderek büyüyen çevre sorunlarının çözümünde ne derece etkili olabileceği konusu tartışıldı.

Ayrıca, 5 Haziran Dünya Çevre Günü ile ilgili olarak basına yazılı bir açıklama yapan Oda Genel Başkanı Sami DOĞAN özetle, tarım alanlarının tarım dışı amaçlarla kullanımının giderek arttığını ve bu durumun tarımımızın geleceği açısından büyük bir sorun yarattığını belirterek, yetkilileri bir kez daha göreve çağırdı.

DOĞAN devamla, bu konuda Ziraat Mühendisleri Odası olarak her türlü teknik hizmeti vermeye hazır olduklarını vurguladı.

ÇİÇEKÇİLER GÜNÜ KUTLANDI

Çiçek üreticilerinin ve pazarlayıcılarının sorunlarını dile getirmek, aralarındaki dayanışmayı güçlendirmek ve toplumdaki çiçek sevgisini arttırmak amacıyla her yıl Mayıs ayının ilk pazar günü kutlanması kararlaştırılan Çiçekçiler Günü, 6 Mayıs 1984 Pazar günü Ankara'da kutlandı.

S. S. Çiçekçilik İstihsal ve Satış Kooperatifi ve A.Ü. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarisi Bölümü tarafından düzenlenen törenlerde yapılan konuşmalarda, ülkemizde yaşanan sağlıksız ve çarpık kentleşme sonucu, kentlerin birer beton yığını haline geldiği ve insanın, insana ve doğaya yabancılaştığı kaydedilerek, günümüz insanının sağlığını yitirdiği ve gülümsemeyi unuttuğu belirtildi.

Çiçeğin yaşam sevinci, bir özlem, sevgi ve dostluk aracı, gülümsemek olduğu belirtilen törenler sonucunda, Ziraat Fakültesi öğrencileri ve çiçekçi esnafı tarafından Ankara'nın tüm hastaneleri ziyaret edilerek, toplam 120.000 adet çiçek hastalara dağıtıldı.

Çiçekçiler günü, aynı gün saat 14.30'da A.Ü. Ziraat Fakültesi Konferans salonunda yapılan, «Çiçekçilik Sektörünün Üretim ve Pazarlama Sorunları» konulu seminer ile sona erdi.

ODAMIZIN MESLEKİ VE TEKNİK ÇALIŞMALARI YOĞUNLAŞIYOR

Oda Genel Merkezinin meslek ve meslektaş sorunlarına ilişkin çalışmaları hızla sürerken, diğer yandan ülke tarımının içinde bulunduğu sorunların ve çözüm yollarının tartışılacağı teknik toplantılar da yoğunluk kazanmaktadır.

Halkımızın beslenmesinde ve ulusal ekonomimizde vazgeçilemeyecek bir öneme sahip olan hayvancılığın genel yapısı ve sorunlarını içerecek olan, «1. Türkiye Hayvancılığı ve Sorunları Teknik Kongresi» isimli toplantının Oda yıllık faaliyet programında yer aldığı üzere, Ekim - Kasım 1984 aylarında Ankara'da düzenlenmesiyle ilgili çalışmalar başlatılmış ve 6.6.1984 tarihinde Oda Genel Merkezinde ilgili kuruluş temsilcilerinin katılmasıyla yapılan ön toplantıda, Kongre hazırlıklarını yürütmek amacıyla A.Ü. Ziraat Fakültesi Zootečni Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ayhan ELİÇİN başkanlığında 5 kişilik bir komisyon kurulmuştur. Anılan komisyon çalışmalarını sürdürmektedir.

Diğer yandan, ülkemizde her geçen gün daha büyük bir sorun haline gelen, «Tarım Alanlarının Tarım Dışı Amaçlarla Kullanımı» konulu bir simpozumun Mayıs 1985 ayında Ankara'da düzenlenmesi düşünülmüş ve ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla 7.6.1984 tarihinde Oda Genel Merkezinde yapılan ön toplantıda, A.Ü. Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nuri MUNSUZ başkanlığında bir düzenleyici kurul oluşturulması kararlaştırılmıştır. Anılan simpoziumda birçok kamu ve meslek kuruluşu düzenleyici ve iştirakçi olarak yer alacaktır.

**ODA ÇALIŞMALARINA
İLİŞKİN GÖRÜŞ VE
ÖNERİLERİNİZİ BİLDİRİN!**

TARIM - ORMAN VE KÖY İŞLERİ BAKANI ZİYARET EDİLDİ

Oda Yönetim Kurulumuz, Tarım - Orman ve Köy İşleri Bakanı Sayın Hüsnü DOĞAN'ı ziyaret ederek, meslek ve meslektaş sorunlarına ilişkin görüşlerini Sayın Bakana aktardılar.

Görüşmede,

- Ziraat Mühendisliği mesleğinin yetki tüzüğü sorunu,
- Ziraat Mühendislerinin işsizlik sorunu,
- Zirai Mücadele ilaç bayiliği sorunu,
- Destekleme taban fiyatlarına ilişkin görüşlerimiz,
- Odamızın ekonomik sıkıntıları ve aidat ödemelerine ilişkin sorunlar ele alındı.

Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı Sn. Hüsnü DOĞAN'ın olumlu yaklaşımı yönetim kurulumuz tarafından memnuniyetle karşılandı.

GENEL MERKEZ - BÖLGE ŞUBE ORTAK TOPLANTILARI BAŞLADI

Genel Merkez, Bölge Şubeleri ve şubelere bağlı illerin il temsilcilerinin katılacağı ve meslek meslektaş sorunlarının yanısıra bölgenin tarımsal sorunlarında tartışılacağı ve oda - üye ilişkilerini geliştirme yönünden çok olumlu sonuçlar vereceğine inandığımız bölge toplantılarının ilki 23.6.1984 günü İzmir'de yapıldı.

Üyelerimizin ve mesleğimizin içinde bulunduğu sorunların dile getirildiği ve çözüm yollarının tartışıldığı toplantı başarılı bir şekilde sona erdi.

Önümüzdeki günlerde diğer bölge şubelerimizde de bu şekilde toplantılar düzenlenecektir.

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ HAKKINDA 7472 SAYILI YASANIN ÖNGÖRDÜĞÜ TÜZÜK ÇALIŞMALARI SÜRDÜRÜLÜYOR

Günümüzde tarıma hizmet götüren ve kırsal alanda yaşayan insanların yanında uğraş veren Ziraat Mühendislerinin etkinlikleri-

nin artırılmamış ve sorumluluklarının belirlenememiş olması, ülke tarımının özlenen düzeye ulaştırılmasını engelleyen en önemli etkenlerden birisidir.

7472 sayılı «Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun» bu amaçla çıkarılmış olmasına karşın, yasanın 6. Maddesinde belirtilen tüzüğün bugüne değin çıkarılmamış olması ülke tarımının ve mesleğimizin en güncel sorunu olarak ortada durmaktadır.

İlk tüzük çalışması, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, A.Ü. Ziraat Fakültesi ve Tarım Bakanlığı temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından 1968 yılında yapılmıştır. Ancak bazı meslek gruplarının anlaşılmasız tutumları sonucu bu tüzük danıştay tarafından yeniden gözden geçirilmesi ve itirazların giderilmesi kararıyla bir kaç kez geri gönderilmiştir.

Oda Yönetim Kurulları bu konudaki çalışmalarına yıllar boyunca büyük önem vermiştir.

Yeni Yönetim Kurulunun bu konudaki ısrarlı çabaları olumlu sonuç vermiş, Tarım ve Orman Bakanlığı Müsteşarı imzasıyla Odamıza gelen resmi yazıyla Yüksek Fen Kurulunun bu konuyla görevlendirildiği resmen bildirilmiştir.

Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, A.Ü. Ziraat Fakültesi ve Ziraat Mühendisleri Odası temsilcilerinden oluşan komisyon, çalışmalarını bitirmek üzeredir.

Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı Sayın Hüsnü DOĞAN'a tüzük konusundaki çalışmalarımız Yönetim Kurulumuz tarafından aktarılmış ve bu konunun sonuçlandırılması meslektaşlarımız adına kendisinden talep edilmiştir.

Dileğimiz bu çalışmaların en kısa sürede sonuçlandırılmasıdır.

**ODA ÇALIŞMALARINA
AKTİF OLARAK KATILARAK
ODANIZA VE MESLEĞİNİZE
SAHİP ÇIKIN!**

D U Y U R U

TÜRKİYE ZİRAATÇILAR DERNEĞİNİN MARMARİSTEKİ «DİNLENME TESİSLERİ» NE KATILMAK İSTEYENLER İÇİN KAMP DÖNEMLERİ BELİRLENDİ

1. DÖNEM : 30 Haziran — 14 Temmuz 1984 (15 GÜN)
2. DÖNEM : 16 Temmuz — 30 Temmuz 1984 (15 GÜN)
3. DÖNEM : 2 Ağustos — 16 Ağustos 1984 (15 GÜN)
4. DÖNEM : 18 Ağustos — 1 Eylül 1984 (15 GÜN)
5. DÖNEM : 5 Eylül — 14 Eylül 1984 (15 GÜN)

Bir Günlük Kamp Ücreti : (Kahvaltı Öğle ve Akşam Yemeği ile Yatak Masrafları Dahil)

ÜYELERE : 1.450 TL. ÜYE HARİCİ : 1.950 TL.

Tarım Orman ve Köyşleri Bakanlığı Mensuplarına: 1.950 TL. üzerinden % 10 indirimli.

Not : T. Ziraatçılar Derneği Kampına gitmek isteyen Odamız Üyesi Ziraat Mühendislerinin Oda Genel Merkezine başvurmaları gerekmektedir.

Üyelerimize duyurulur.

Adres : Konur Sok. No: 4/3 Kızılay/ANKARA

Tel : 18 31 15 - 25 05 55

AİDATLARINIZI ZAMANINDA

ÖDEYİNİZ!

KAYBETTİKLERİMİZ

Dr. Erdoğan İBRİŞİM
(1934 - 1984)

1934 yılında Antalya'da doğan meslektaşımız A.Ü. Ziraat Fakültesinden 1958 yılında mezun oldu, Askerlik görevini yaptıktan sonra 1959 yılında Antalya Sebzeçilik Araştırma Enstitüsüne teknik eleman olarak atandı; Daha sonra yurtdışında çeşitli ülkelerde mesleği ile ilgili kurslara katılan ve incelemelerde bulunan meslektaşımız, 1970 yılından sonra birçok kez ülke çapında sebze projeleri hazırladı.

1973 yılında Antalya Sebzeçilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne atandı. 1979 yılında A.Ü. Ziraat Fakültesinde Doktorasını tamamlayan Dr. İbrişim, 1983 yılında Antalya İl Tarım Kuruluşları Başkanlığına getirildi.

Evli ve iki çocuk babası meslektaşımızın 24.5.1984 tarihinde zamansız kaybı, tüm dostlarını ve Ziraat Camiasını üzüntüye boğmuştur.

Dr. Erdoğan İbrişim'e tanrıdan rahmet ailesine ve meslek camiamıza başsağlığı dileriz.

1951 yılında Çanakkale'de doğan meslektaşımız E.U. Ziraat Fakültesinden 1976 yılında mezun oldu. Mezuniyetinden sonra Çanakkale Gıda Kalite Kontrol Araştırma Enstitüsüne teknik eleman olarak atanan Suhulet SARI, aynı kuruluştaki görev yapmakta iken rahatsızlanmış ve Hacettepe Üniversite Hastanesinde teşhis konulması ve gerekli tıbbi müdahalenin yapılamaması nedeniyle, 10 gün komada kaldıktan sonra 20.4.1984 tarihinde hayata gözlerini kapatmıştır.

Genç yaşta tıbbın acizliği nedeniyle kaybettiğimiz meslektaşımıza tanrıdan rahmet, ailesine ve meslek camiamıza başsağlığı dileriz.

Suhulet SARI
(1951 - 1984)

**13/12/1983 Tarihli ve 183 Sayılı Tarım Orman ve Köyleri Bakanlığının
Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı
Maddelerinin Değiştirilmesi Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı
Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde
Kararname**

Karar Sayısı : K.H.K./212

13/12/1983 Tarihli ve 183 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı hükümlerinde değişiklik yapılması; 17/6/1982 tarihli ve 2680 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 8/6/1984 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde1 — 183 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 3 üncü maddesine «bağlı ve ilgili» deyiminden sonra «yurtdışı» ibaresi eklenmiştir.

«Görev

Madde 2 — Tarım Orman ve Köyleri Bakanlığının görevleri şunlardır :

a) Kalkınma plan ve programları doğrultusunda, kırsal bölgelerin kalkındırılması, tarım, hayvancılık, su ürünleri ve ormancılığın geliştirilmesi için görev alanına giren konularda politikaları geliştirmek ve yürürlükteki politikaları uygulamak; tarım kesimi ve kırsal bölgelerin topyekün geliştirilmesi için altyapı tesislerini yapmak, yaptırmak, konuları ile ilgili kamu hizmetlerini köye ve tarım işletmelerine götürmek.

b) Kalkınmanın gereklerine ve gelişen taleplere uygun olarak üretim, tüketim, ve girdi ihtiyaçları ile toprak, su, bitki, hayvan varlığı, orman ve benzeri tabii kaynakların korunması ve geliştirilmesi için araştırma, inceleme, plan program ve projeler yapmak, yaptırmak, uygulamalarına yardımcı olmak ve kontrol etmek.

c) Çiftçilerin kullandıkları tarımsal kredi ve fiziki girdilerin temin tedarik ve dağıtımı ile ilgili hizmetlerde yardımcı olmak, tarım ürünlerinin destekleme politikaları ile ilgili çalışmalar yapmak, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esasları çerçevesinde yardım yapmak.

d) Gıda ve diğer tarım, orman ürünlerinin kalite ve standartlara uygun olarak üretimi, işlenmesi, muhafaza edilmesi, pazarlanması ve değerlendirilmesini temin ve düzenlemek için gerekli kontrol sistemi ve kuruluşlarını tesis etmek ve işletmek.

e) Kırsal yerleşme birimlerinin yol, su kanalizasyon, elektrik, iskan ihtiyaçlarını karşılamak; bunların ekonomik ve sosyal tesislere, sağlıklı ve modern fiziki yerleşme imkanlarına kavuşmalarını sağlayacak politikaları geliştirmek ve bunlarla ilgili araştırma, envanter, plan, proje yapmak ve yapılmasını sağlamak.

f) Halkın gereği gibi beslenmesini sağlamak ve tüketim taleplerini karşılamak için ihtiyaç duyulan çalışmaları yapmak, ihracat imkanlarını geliştirmek üzere bitki, hayvan ve orman verimliliğini arttırıcı tedbirleri almak ve üretimi çeşitlendirmek.

g) Tarım, Orman ve hayvancılık konularında araştırmalar yapmak, bunların gerektiği ıslah, deneme, üretme, ürün işleme, istasyon, müessese, laboratuvar ve benzeri tesisleri kurmak ve işletmek, bu tesisleri kurup işletmek isteyen özel sektöre yardımcı olmak.

h) Verimli ve faydalı tarım bilgilerini çiftçi ailelerine benimsetmek ve ülke düzeyinde yaygınlaştırmak amacıyla tarımsal yayım ve eğitim sistemi ve programları ile projelerini hazırlamak, uygulamak; örnek çiftçi yetiştirmek üzere örgün ve yaygın eğitim program ve projeleri uygulamak, çiftçi kadınları ve kızlarına ev ekonomisi, çocukları ve gençlerine teknik ve pratik çiftçilik öğretmek üzere tedbirler almak, uygulamalar yapmak, örnek çiftçi yetiştirmek ve tarım yayımı ve eğitimi için hertürlü okul ve eğitim merkezi gibi tesisleri kurmak, kurslar açmak, bu amaçla Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ve ilgili kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak.

1) Taşınır, taşınmaz çiftçi mallarının korunması özel kanunlara göre sağlamak için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak ve tarım dışında kullanılmaya tahsis edilecek araziyi tayin ve tespit etmek için ilgili kuruluşlarla koordinasyon sağlamak; Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya özel mülkiyetinde bulunan yabancı fıstıklık, zeytinlik, harnupluk, fundalık, makilik ile çayır-meraları, altyapı tesislerini koruma ve verimlilik ilkesi ile ıslah, imar ve ihya etmek.

j) Gıda konularında araştırmalar yapmak, pilot tesisler kurmak, gıda standartları ve kalite kriterlerini tespit etmek, bunların uygulamasına ve kontroluna yardımcı olmak, diğer kuruluşlarla işbirliği içinde Türk Gıda Kodeksinin hazırlanması ve uygulamasını gerçekleştirmek; Gıda ve Yem Sanayileri ürünlerinin belirlenmiş esaslara uygunluğunu denetlemek, 1734 sayılı Yem Kanunu ile verilen işleri yapmak, yem tescil ve kontrol hizmetlerini yürütmek.

k) Bitkisel ürünlere arız olan hastalıklar, zararlı canlılar ve yabancı otlarla mücadele etmek, bu konularda araştırmalar yapmak, zirai mücadele ve zirai karantina planlarını, yıllık uygulama programlarını ve projelerini yapmak, hastalık ve zararlıların yayılmalarını önlemek için tedbirler almak, ithal ve ihraç olunan bitkisel ürünleri hastalık ve zararlılar yönünden denetlemek; iç ve dış karantina ilkelerini, sınırlayıcı ve yasaklayıcı tedbirleri belirlemek, duyurmak, uygulamak, uygulamaları kontrol etmek; zararlılar hakkında çiftçileri eğitmek, onları tehlikelere karşı uyarmak, çiftçi imkanları ile önlenemeyen salgın hastalık ve zararlılara karşı devlet mücadelelerini programlayıp uygulamak; 6968 sayılı Kanun Hükümlerinin uygulanmasını sağlamak ve denetlemek.

1) Zirai mücadele ilaçlarının ithal, imal, satış ve kullanılma esaslarını tespit etmek, uygulamak ve bu ilaçların insan, hayvan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kullanılmasını teminen gerekli denetlemeleri yapmak.

m) Hayvanların sağlığına zarar veren her türlü salgın ve paraziter hastalıklar ve hayvanlardan insanlara geçen hastalıklar ile ilgili teşhis, tedavi ve koruma tedbir ve şartlarını tespit etmek, tedavilerini yapmak, gerekli tesisleri kurmak, kurulmalarına izin vermek, iç ve dış karantina şartlarını belirlemek, duyurmak, uygulamak, hayvan hareketlerini takip etmek, hayvan park, pazar, panayır ve sergilerinde sağlık kontrollerini yürütmek, gerektiğinde tahaffuzhaneler ve diğer metodlarla sınırlayıcı ve yasaklayıcı tedbirler almak, denetlemlerde bulunmak.

n) Hayvan barınakları ve tesislerini sağlık yönünden kontrol etmek, et kesim ve işleme tesislerinde veteriner hizmetlerini denetlemek, serbest veteriner hekimlerin, hayvan hastanelerinin çalışmalarını kontrol etmek.

o) Hayvan hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçlarını, bunların bileşimine giren etkili veya yardımcı maddelerini üretmek, üretimine izin vermek, norm ve özelliklerini, imal, ihzar, ithal satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit etmek, imalatına ve satışına izin vermek, kontrol etmek, kısmen veya tamamen yasaklamak, bu hizmetleri yerine getirmek için gerekli araştırmaları yapmak ve laboratuvar, imalat yerleri ve istasyonlar kurmak ve kurulmalarına izin vermek ve faaliyetlerini kontrol etmek.

p) Veterinerlik konularında araştırmalar yapmak, çiftçilere hayvan hastalıkları ve tedavileri hakkında yayım hizmetleri götürmek, veteriner sağlık teknisyeni ve laborant yetiştirmek, bunlar için gerekli okul ve tesisleri açmak.

r) Hayvanların verimlerini ve üretimini arttırmak amacı ile ıslah, tabii ve sun'i tohumlama ve geliştirme programlarını hazırlamak, uygulamak, uygulatmak; hayvancılığı geliştirmek üzere projeler hazırlamak, hazırlatmak, çiftçilerin modern hayvancılık işletmeleri kurmalarını özendirmek, bunlara gerekli desteği sağlamak finansmanı ile ilgili olduğu projeleri denetlemek, hayvan yetiştiriciliği ve yönetimi konularında araştırma, eğitim ve yayım hizmetleri yapmak, hayvan soy kütüğü sistemini organize etmek.

s) Su Ürünleri Kanunu ile verilen görevleri yapmak ve yaptırmak.

t) Ormanları ve Devletin hüküm ve tasarrufunda olan arazilerin muhafazasını, geliştirilmesini, ıslahını, kadastro sunun yapılmasını, idaresini, işletilmesini; Bakanlık görev alanına gören konularda ormanıçi ve bitişiginde oturan köylülerin kalkındırılmasını, millî park, tabiat parkı ve anıtı, tabiatı koruma alanları ile av sahalarının ayrılmasını, korunmasını, geliştirilmesini ve idaresini sağlamak; tarım alanlarının ayırılmasına uygun bir şekilde kullanılmasını sağlamak, denetlemek ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak.»

Madde 2 — 133 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 4 üncü maddesinde sözü edilen cetvel ekte belirtildiği şekilde yeniden düzenlenmiş ve 8, 9, 10, 11, 20, nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ana Hizmet Birimleri

MADDE 8 — Tarım Orman ve Köyşleri Bakanlığının ana hizmet birimleri şunlardır.

- a) Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
 - b) Proje ve Uygulama Genel Müdürlüğü
 - c) Teşkilatlanma ve Deslekleme Genel Müdürlüğü»
- «Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

MADDE 9 — Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

Toprak, su, bitki, hayvan varlığı, orman ve benzeri tabii kaynakların, bunlardan yapılacak faydalanmalarda kullanılan bütün girdilerin ve gıda maddelerinin işlenmesi, muhafazası, pazarlanması ve değerlendirmesi safhalarında üretici, tüketici ve çevrenin korunması için gerekli düzenlemeleri yapmak, korumak ve kontrol etmek amacı ile :

a) Tarım alanlarının gayesine uygun bir şekilde kullanılması için prensip ve esasları belirlemek, bu konuda Bakanlık dışındaki ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak.

b) Bitki ve hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele amacıyla program ve projeler hazırlamak, hazırlatmak, 6968 sayılı Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanunu ile verilmiş görevleri düzenlemek, koordine etmek, hayvan varlığının sağlık açısından korunması için iç ve dış karantina ilkelerini belirlemek, ilân etmek, denetlemek; ziraî mücadele ilaçları ile hayvan hastalıklarında kullanılan her nevi tedavi edici ve koruyucu ilaç, aşı, serum gibi biyolojik ve kimyasal maddeler ile bunların etkili ve yardımcı maddelerinin ithalatı, ihracatı, norm ve özelliklerini, imal, ihzar, satışı, taşıma ve muhafaza şartlarını tesbit ve ilân etmek, imalat ve satışına dair esasları belirlemek, bu hususların taşra kuruluşları tarafından uygulanmasında onlara yardımcı olmak.

c) Gıda standartları ve kalite kontrol hizmetleri için temel prensip ve kriterleri belirlemek, duyurmak, uygulamalarını denetlemek. Türk Gıda Kodeksinin hazırlanmasına yardımcı olmak, 308 sayılı kanun ve ilgili mevzuatla verilen tohumluk, fide, fidan ve benzeri girdilere ilişkin kontrol ve düzenleme esaslarını belirlemek, duyurmak, bunların uygulamalarını denetlemek.

d) Tarım arazisinde ekili, dikili ve mer'a gibi tabii bitki alanlarının ve bunların ürünlerinin, taşınır ve taşınmaz çiftçi mallarının korunması ve tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel kanunlara göre yardım yapılmasını sağlamak için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak ve bu çalışmalara yardımcı olmak.

e) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak»

«Proje ve Uygulama Genel Müdürlüğü

MADDE 10 — Proje ve Uygulama Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Kalkınma plân ve programları doğrultusunda, entegre ve münferit tarım ve kırsal kalkınma projelerinin hazırlanması, değerlendirilmesi ve taşra kuruluşları eliyle gerçekleştirilmeleri için gerekli düzenlemeleri yapmak.

b) Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Başkanlığınca hazırlanan program ve master projeler doğrultusunda tarımda üretim kaynaklarının en iyi şekilde kullanılması, verimliliğin artırılması, ürünlerin çeşitlendirilmesi, kalitenin iyileştirilmesiyle ilgili ayrıntılı uygulama projeleri hazırlamak, bunların gerektiği ıslah, deneme, ürün işleme, temizleme, istasyon, müessese, laboratuvar ve benzeri tesislerin kurulması için Bakanlık Makamına teklifte bulunmak, kurulmalarını desteklemek ve teknik yardımda bulunmak.

c) Hayvancılığın gelişmesini sağlamak ve bu istikametteki çalışmalarını yönlendirmek gayesi ile uygulama araştırmaları ve projeleri yapmak, yaptırmak, soy kütüğü sisteminin kurulmasına yardımcı olmak.

d) Tarım işletmelerinin ve çiftçilerin hertürlü tohumluk, damızlık, fide fidan, gübre, tarım ilaçları, alet, makina, ekipman ve diğer girdilerin temini, tedariği ve tahsisini sağlayıcı tedbirleri almak ve alınmasına yardımcı olmak, bu amaçla teknik ve ekonomik ihtiyaçlara göre taşra kuruluşları ve Bakanlık dışındaki ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, gerekli koordinasyonu sağlamak.

e) Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya özel mülkiyetinde bulunan yabancı fıstıklık, zeytinlik, sakızlık, harnupluk, fundalık, makilik, çayır ve mer'ala-

rın geliştirilmesi amacıyla altyapı tesislerini imar, ıslah ve ihya etmek için gerekli projeleri ve programları hazırlamak, hazırlatmak, tasvip edilenlerin uygulanması için gerekli tedbirleri almak, uygulamaları denetlemek.

f) Çalışma konuları içine giren işlerin yapılması için taşra kuruluşları yetkisini aşan durumlarda lüzumlu her türlü malzeme, makina, ekipman ve taşıtları temin etmek üzere tedbirler almak ve ihtiyacı olan hertürlü malzeme, makina, ekipman ve taşıtların temininde yardımcı olmak.

g) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yerine getirmek.»

«Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü

MADDE 11 — Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğünün görevleri sunlardır :

Tarım ve Orman sektörleri ve kırsal kalkınma projeleri ile ilgili olarak üreticilerin teşkilatlanması, eğitilmesi ve tarım girdilerinin ve bazı temel ihtiyaçlarının karşılanması maksadı ile;

a) Zirai sulama, toprak muhafaza ve arazi ıslahı gibi faaliyetlerde gerektiğinde taşrada kurulacak birlikler, ortaklıklar, döner sermayeli ve uygun görülen hallerde hükmi şahsiyeti haiz işletmelerin kurulma esaslarını belirlemek, döner sermayeli işletmeleri ile bu işlerle meşgul birimler, şirketler veya işletmeler arasında ortaklıklar tesis etmek, taşra kuruluşlarına yardımcı olmak gibi benzeri faaliyetlerde bu hizmetleri Bakanlık adına düzenlemek.

b) 1163 sayılı kooperatifler kanunu kapsamına ve Bakanlığın görev alanına giren kooperatifçiliği teşvik etmek ve geliştirmek üzere, kooperatif ve üst kuruluşların kurulmasına izin vermek, etüd ve proje yaptırmak veya gerektiğinde yapmak, kooperatiflere ait tesislerin işletilmesinde yardımcı olmak, teknik ve mali yardımda bulunmak, gerektiğinde ilgili kooperatifleri idari, mali ve hukuki yönden denetlemek,

c) Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde oturan köylülerin ekonomik ve sosyal gelişmelerini sağlamak maksadıyla diğer kamu kuruluşları ile birlikte yapılacak, etüd, araştırma, proje ve programların hazırlanmasına iştirak etmek, gerekli olanları bizzat yapmak ve hizmetleriyle ilgili olanları uygulamak veya uygulatmak, taşra kuruluşlarına bu konularda yardımcı olmak.

d) Orman içi ve bitişiğinde oturan köylülerin kalkındırılması ile ilgili özel mevzuatına göre mevcut ve ileride tesis edilecek her çeşit kredi ve yardım kaynaklarının, kooperatif, köy tüzel kişiliği veya aile işletmeleri kanalıyla en iyi şekilde bu hizmetlere yönlendirilmesinde taşra kuruluşlarına yardımcı olmak, bu konuda Bakanlığın ilgili ve bağlı kuruluşları ile işbirliği yapmak.

e) Yukarıda yer alan görevlerin yapılması maksadıyla 1744 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanununa eklenen ek madde 3'e göre tesis edilen fonun ilgili yönetmelik hükümlerine göre kullanılmasını sağlamak.

f) Projeler çerçevesinde köylerde istihdam imkânlarını geliştirmek amacıyla, el-sanatlarının geliştirilmesini, yayılmasını ve tanıtılmasını sağlayıcı ve el-sanatları mamullerinin pazarlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri almak, bu konularda taşra teşkilâtına yardımcı olmak.

g) Kooperatifçiliğin gelişmesine temel olacak politika ve ilkelerin tesbit edilmesine ve gerekli düzenlemelerin yapılmasına yardımcı olacak her türlü araştırma, programlama, plânlama, dökümantasyon ve eğitim hizmetlerini yapmak.

h) Tarımla ilgili faydalı bilgileri çiftçilere yaymak, örnek çiftçi yetiştirmek gayesi ile çiftçi çocukları ve gençleri için örgün ve yaygın eğitim program ve projeleri uygulamak, teknik ve pratik çiftçi, usta, bahçıvan ve teknisyen ile hayvan sağlığı elemanları yetiştirmek üzere okullar, eğitim merkezleri ve kursları açmak, açtırmak ve taşra kuruluşlarına yardımcı olmak.

i) Tarım ürünlerinin pazarlanması, üreticilerin teşkilatlanması ve idaresi için araştırma ve uygulamalar yapmak.

j) Bakanlığın görev alanına giren konularda milli ve milletlerarası nitelikteki çiftçi kuruluşları, meslek odaları, eğitim ve öğretim kurumları, vakıflar ve benzeri hizmet yapan kuruluşların teşkilatlanması ve desteklenmesinde yardımcı olmak, gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

k) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak»

«Danışma ve Denetim Birimleri

MADDE 20 — Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı merkez kuruluşlarında ki danışma ve denetim birimleri şunlardır :

- a) Teftiş Kurulu Başkanlığı
- b) Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
- c) Hukuk Müşavirliği
- d) Bakanlık Müşavirleri
- e) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.»

«Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

MADDE 22 — Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının Görevleri şunlardır :

Tarım ve Orman Sektörleri ile kırsal kesimin düzenlenmesi ve geliştirilmesi, tarım üretim kaynaklarının korunması ve verimlilik esaslarına göre kullanılması ve bu kaynaklardan en iyi şekilde faydalanılması amacı ile :

a) İstatistik ve envanter çalışmaları yapmak,

b) Tarım ve kırsal kalkınma strateji ve politikalarını geliştirmek, uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirlerin ve bununla ilgili temel politikaların Bakan onayını aldıktan sonra Devlet Plânlama Teşkilatına göndermek.

c) Tarım ve Kırsal kalkınma ile ilgili hedefleri, plânları ve yıllık programları hazırlamak ve hazırlatmak, entegre ve münferit tarım ve kırsal kalkınma projelerini teknik ve ekonomik esaslara göre hazırlamak, hazırlatmak ve bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak.

d) Bakanlık faaliyetlerinin, bütçe ve program uygulamalarının takibini, değerlendirilmesini ve koordinasyonunu sağlamak.

e) Bakanlığa Hükümet programı, kalkınma plânları, yıllık programlar, Bakanlar Kurulu Kararları ve milli güvenlik siyaseti çerçevesinde verilen emir ve görevlerin yerine getirilmesi için çalışma esaslarını tesbit etmek, bu esaslara uygun olarak Bakanlığın ana hizmet politikasının ve iş programlarının hazırlanmasına yardımcı olmak.

f) Kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile kanun tekliflerine ilişkin Bakanlık görüşünün tesbitine yardımcı olmak.

g) Bakanlığın dış kaynaklı projeleri ve programları ve diğer dış ilişkiler ile ilgili hizmet ve faaliyetlerine ait çalışmaları yapmak ve koordinasyonu sağlamak.

h) Tarım üretiminin yönlendirilmesine yardımcı olan mahsul tahminleri, destekleme fiyatları ve diğer teşvik unsurlarının tesbitine yardımcı olmak, çalışmalar yapmak.

i) Tarım sektörünün kredi ihtiyacı, kendi plasman ve uygulamaları konusunda çalışmalar yapmak ve uygulamada ilgili kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak.

j) Ülkenin olağanüstü hallerdeki temel gıda maddesi stoklarının tespit ve gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri almak ve uygulamasını denetlemek.

k) Bakanlığa gelecek hertürlü teklif ve istekleri inceleyerek, Bakanlığın imkân ve kaynaklarının ana hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kuruluşlar arasında dengeli bir şekilde dağılması, hizmetlerin ortak bir plân ve program çerçevesi içinde yürütülmesi, araç, gereç, bina ve personel israfının önlenmesi.

1) Bakanlıkca verilecek benzeri görevleri yapmak.»

Madde 3 — 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki 24/A maddesi eklenmiştir.

«Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 24/A — Bakanlıkta basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak üzere Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği teşkil edilebilir.»

Madde 4 — 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi n25, 26, 29 ve 30 uncu maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yardımcı Birimler

MADDE 25 — Tarım Orman ve Köyisleri Bakanlığındaki yardımcı birimler şunlardır :

- a) Personel Genel Müdürlüğü,
- b) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,
- c) Yayın Dairesi Başkanlığı,
- d) Savunma Sekreterliği,
- e) Özel Kalem Müdürlüğü.»

«Personel Genel Müdürlüğü

MADDE 26 — Personel Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın insangücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmaları yapmak; personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak.

b) Bakanlık personelinin atama, özlük ve emeklilik işleriyle ilgili işleri yapmak.

c) Eğitim planını hazırlamak, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak.

d) Toplu İş Sözleşmeleri ile ilgili olarak hazırlık, müzakere ve akit safhalarında işverence gerekli hazırlıkları yapmak ve işlemleri yürütmek, anlaşmazlıkları önleyici uygun tedbirlerin alınması ve toplu iş sözleşmelerinin mevzuata, plan ve program ilkelerine uygun olarak ve Bakanlık ana hizmet birimleri bağlı ve ilgili kuruluşlar arasında idari ve mali yönlerden birlik ve beraberliği sağlayacak şekilde yapılması ve uygulanması hususunda Bakanlık Makamına tekliflerde bulunmak.

e) Bakanlığa bağlı işyerlerinde işveren - işçi ilişkilerinin mevzuat ve yürürlükteki toplu iş sözleşmelerinde belirtilen esaslar çerçevesinde ve uyumlu olarak yürütülmesine yardımcı olmak.

f) İşveren - işçi ilişkileri bakımından gerekli mevzuat tasarılarını hazırlayıp bu alanda araştırma mukayese ve değerlendirmeler yapmak ve Bakanlık Makamının onayına sunmak.

g) İşçi teşekküllerinin ve işçilerin Bakanlığa yaptıkları müracaatları incelemek, ilgili birimlerin de görüşlerini alarak konuyu değerlendirmek ve gerekli işlemleri yapmak.

h) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.»

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

MADDE 29 — İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek.

b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma, satın alma işlemlerini yürütmek.

c) Bakanlığın mali işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek.

d) Temizlik, aydınlatma ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak.

e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek.

f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak.

g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenlerin bakan veya müsteşara sunulmasını sağlamak.

h) Bakan ve Müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek.

i) Bakanlığa ilgilendiren toplantı, birifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak.

j) Genel evrak ve arşiv ile ilgili hizmet ve faaliyetleri düzenlemek ve yürütmek.

k) Bakanlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.»

«Yayın Dairesi Başkanlığı

MADDE 30 — Yayın Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Ülkemizin toprak, su, orman, iklim gibi tabii kaynaklarını bitki, hayvan, su, orman ürünleri gibi konularını, köy hayatını, geleneksel ve bugünkü el sanatlarını, tabii ve yabancı bitki ve hayvan türlerini ve çiftçilerimizin ilgi alanına giren diğer konularını araştırmak, derlemek, basımını yapmak ve yaptırmak.

b) Bu konuları araştıran ve derleyenlere basımı ve dağıtılması konularında yardımcı olmak.

c) Yukarıdaki konuları tanıtmak, benimsetecek film, slayt ve benzeri belgeleri hazırlamak, hazırlatmak.

d) Zirai arşiv, dökümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek.

e) Eğitim kurumları, çiftçi kuruluşları ve tarımla ilgili kamu ve özel diğer teşekküller ile zirai yayın konusunda işbirliği yapmak.

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

Madde 5 — 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 27, 28, 34, 35, 37, 38, 40, 41 ve 42 nci maddeleri ile 7/6/1926 tarihli ve 904 sayılı, 3/5/1928 tarihli ve 1234 sayılı, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Kanunlarla teşkil edilmesi öngörülen kurullara müteallik hükümler kaldırılmıştır.

«Sürekli Kurullar

MADDE 33 — Tarım Orman ve Köyşleri Bakanlığındaki sürekli kurullar şunlardır :

a) Yüksek Komiserler Kurulu.

b) Merkez Av Komisyonu.»

Madde 6 — 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 ve 44 üncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu Kararnameye 43/A, 43/B maddeleri eklenmiştir.

«Taşra Teşkilâtı.

MADDE 43 — Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameler ve İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak Bakanlığa temsilen Bakanlık Bölge Müdürlükleri, il ve ilçe seviyesinde taşra teşkilâtı kurulabileceği gibi, bağlı kuruluşları her bölge, il ve ilçede gerektiği hallerde ayrı birimler halinde teşkilâtlanabilir.

Bakanlık Bölge Müdürlükleri doğrudan Bakanlık Makamına bağlıdır ve Bakanlık Makamına karşı sorumludur.

«Bakanlık Bölge Müdürlükleri

MADDE 43/A — Tarım özellikleri, ekolojik şartları, havza bütünlüğü sevk ve idare kolaylıkları dikkate alınarak belirlenecek bölgelerde kurulacak Bakanlık Bölge Müdürlüklerinin görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın her türlü faaliyetlerinin yapılması ve plân ve program ve projelerin uygulamaya konulması amacıyla bölgesindeki Bakanlık taşra teşkilât birimlerini sevk ve idare etmek, bu maksatla birimler arasındaki görev ve yetkilerin dağıtılması ve düzenlenmesini sağlamak, bölge içi çalışmalarını yatay ve dikey olarak koordine etmek, diğer bölgeler ise işbirliğinde bulunmak,

b) Bakanlığın ve Bakanlığa bağlı kuruluşların taşradaki birimleri arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.

c) Uygulamaların neticelerini bir rapor sistemi içinde devamlı olarak takip ve kontrol etmek, bu değerlendirmelere göre gelecek dönemlerle ilgili faaliyetleri gözden geçirmek ve yeniden düzenlemek.

d) Bakanlığa verilecek benzeri görevleri yapmak.

Bölge, il ve ilçe kuruluşlarının çalışma usul ve esasları ile bunların birbirleriyle olan ilişkileri Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

«Yurtdışı Teşkilâtı

MADDE 43/B — Bakanlık Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurtdışı teşkilâtı kurmaya yetkilidir.»

«Bağlı Kuruluşlar

MADDE 44 — Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığının bağlı kuruluşları şunlardır :

- a) Orman Genel Müdürlüğü,
- b) Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü,
- c) Toprak ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğü,
- d) Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü.»

Madde 7 — 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 -nci maddesine aşağıdaki (e) fıkrası eklenmiştir.

«e) 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatif ve Birlikleri Kanununun ilgili hükümlerine göre, söz konusu kooperatiflerin kurulması, işleyişi, denetimi ve diğer hususlarla ilgili olarak çeşitli mevzuatla Ticaret Bakanlığı ve Bakanına 14/12/1983 tarih ve 185 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve Bakanına verilen görev, yetki, sorumluluk, hak ve muafiyetler Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığına ve Bakanına devredilmiştir.

Madde 8 — 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki 52 nci madde eklenmiştir.

«Araştırma, Etüd, ve Proje Hizmetleri

MADDE 52 — Bakanlık görev alanına giren konularda her türlü araştırma, etüd ve proje hizmetlerini gerçek ve tüzel kişilere sözleşme ile yaptırabilir»

Madde 9 — 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici 9, 10, 11, 12 ve 13 üncü maddeler eklenmiştir.

«Geçici Madde 9 — 14/12/1983 tarih ve 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yer alan ana hizmet birimlerinden olan Ziraat İşleri, Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina, Gıda İşleri, Veteriner İşleri, Hayvancılığı Geliştirme, Kooperatifler Genel Müdürlükleri ile, Dış İlişkiler, ORKÖY ve Su Ürünleri Daire Başkanlıkları kaldırılarak Bakanlığın yeni teşkilât birimleri kurulmuştur. Bu suretle eski genel müdürlükler ile daire ve kurul başkanlıklarının personel ile araç, gereç, bütün menkul ve gayrimenkul varlığı görev, yetki sorumluluk, hak ve muafiyetleri Bakanlıkça tesbit ve tayin edilecek esaslar çerçevesinde yeni teşkil edilen merkez birimlerine ve taşra teşkilâtına intikal eder.»

«Geçici Madde 10 — Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtı bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümlerinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler, harcama ve ödemelerin uygulanmasına devam olunur.»

«Geçici Madde 11 — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesinde belirtilen ana hizmet birimlerine ait kadrolar ihdas edilinceye kadar kaldırılan Ziraat İşleri, Veteriner İşleri, Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina, Gıda İşleri, Hayvancılığı Geliştirme Genel Müdürlükleri ile Dış İlişkiler, ORKÖY ve Su Ürünleri Daire Başkanlıklarının Genel Müdür ve Başkanları ile bunların yardımcıları ve Daire Başkanları, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı tarafından, yeni birimlerin Genel Müdürlük, Genel Müdür Yardımcılıkları ve Daire Başkanlıkları görevlerini tedviren yürütmekle görevlendirilebilir.»

«Geçici Madde 12 — Bakanlık, teşkilâtını ve kadrolarını bir yıl içinde bu Kanun Hükmünde Kararnameye uygun hale getirir. Bu süre içerisinde Bakanlık kadrolarını, Bu Kanun Hükmünde Kararname ile öngörülen teşkilat yapısına uygun hale getirmek için, Bakanlığın teklifi, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesi görüşlerine dayanılarak kadro ihdas ve iptal etmeye, mevcut kadrolardan sınıf, ünvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

«Geçici Madde 13 — Bakanlık makamınca uygun görülecek esaslar dahilinde, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne ait arazi, bina, hizmet evi gibi gayri menkuller ile araç, gereç ve diğer menkullerden bir kısmı Bakanlık taşra teşkilâtına bedelsiz olarak devredilebilir.»

Yürürlük

Madde 10 — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 11 — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek : 1 Sayılı Cetvel

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI

Müsteşar	Müsteşar Yrd.	Ana Hizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Birimler
Müsteşar	Müsteşar Yrd.	1. Koruma ve Kontrol Genel Md.	1. Teftiş Kurulu Başkanlığı	1. Personel Genel Md.
	Müsteşar Yrd.	2. Proje ve Uygulama Genel Md.	2. Araştırma Planlama Koordinasyon Kur. Bşk.	2. İdari ve Mali İşler Dai. Bşk.
	Müsteşar Yrd.	3. Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Md.	3. Hukuk Müşavirliği	3. Yayın Dairesi Bşk.
	Müsteşar Yrd.		4. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	4. Savunma Sekreterliği
	Müsteşar Yrd.		5. Bakanlık Müşavirleri	5. Özel Kalem Md. lüğü

ANLIĞI

MÜSTEŞAR
YARDIMCI

Araştırma P
ve Koor. Kurul
ğu

Savunma
Sekreterliği

Orman
Gn. Md. lüğü

lüğü

T. Ziraî Donatım
Kurumu Gn. Md. lüğü

Orman Ürünleri
Sanayiî Gn. Md. lüğü

Tarım İşletmeleri
Gn. Md. lüğü

Bakanlık
Bölge Md. lüğü

Bakanlık
Bölge Md. lüğü

lüğü

Bakanlık
Bölge Md. lüğü

İl Kuruluşları

İl Kuruluşları

ları

İl Kuruluşları

İlçe Kuruluşları

İlçe Kuruluşları

arı

İlçe Kuruluşları

asırlık geçmişiyle

bir bankacılık geleneği kuran,
yařatan,
Çağdaş bankacılık anlayışıyla
yurt ekonomisine
kalıcı hizmetler vermenin
mutluluęunu taşıyan

dünün,
bugünün,
yarının bankası...

T.C. ZİRAAT BANKASI

AA

GARANTI BANKASI

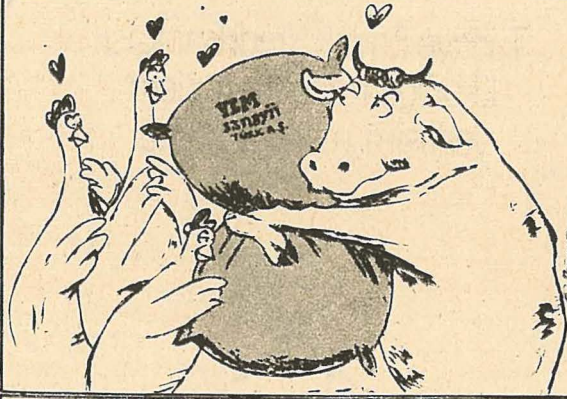
Türkiye Emlak Kredi Bankası
13 bölgemizde 15 modern
yerleşim merkezi kurdu.

**TÜRKİYE
EMLAK KREDİ
BANKASI**

"size avantaj sağlar"

KARMA YEMDE UZMAN KURULUŞ

YEM SANAYİ TÜRK A.Ş.
YEM FABRİKALARI

• ANKARA	• ELAZIG	• GOKSUN
• ISTANBUL	• DIYARBAKIR	• KIRKLARELI
• KONYA — I	• KIZILTEPE	• KORKUTELI
• ADAPAZARI	• VAN	• DEVREKANI
• ERZURUM	• TATVAN	• MUS
• SAMSUN	• SİRT	• ADYAMAN
• BURSA	• DOĞUBEYAZIT	• ÇAYCIAMA
• ÇANKIRI	• TUNCELI	• ACIPAYAM
• YATAGAN	• HILVAN	• KONYA — II

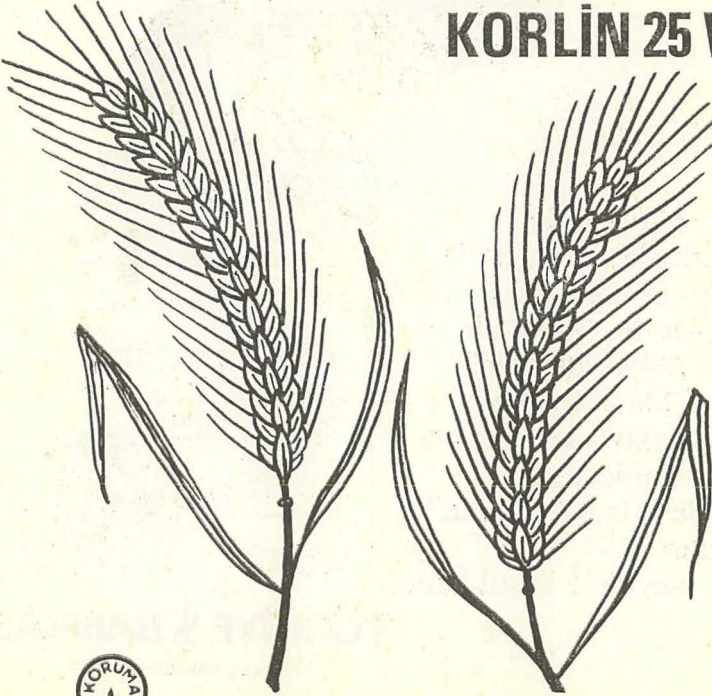
**HUBUBATTA HAŞERE VE
HASTALIKLARA ETKİLİ İLAÇLAR**

KOMİTHİON 50

KOMİTHİON % 3 Dust

KORSİKOL 18 Dust

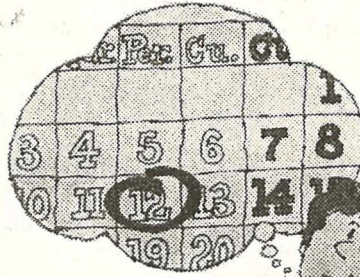
KORLİN 25 WP

KORUMA TARIM İLAÇLARI A.Ş.

(Rihtım) Kemankeş Cad. Denizciler Sokak Bayraktar Han No.: 13
Kat: 3-4-5 Tophane - İstanbul Tel: 49 91 50 (4 Hat) Satış: 44 29 50

Takvime bakın... "Mavi Armağan" gerekebilir bugünlerde!

Aile içinde,
arkadaşlar arasında
kutlanacak bir gün
olabilir, bugünlerde.

Bakın takvime.
"Mavi Armağan"
gerekliyorsa, uğrayın
İş Bankası'na...
bir "Mavi Armağan"
alın.

Sevgiyle kucaklanın.

"Mavi Armağan" seçkin, saygın
bir para armağan etme biçimidir.

İş Bankası'nda hesabı olsun olmasın,
herkes "Mavi Armağan" dan yararlanabilir.

Armağan edeceği parayı Mavi Armağan
olarak sunmak isteyen, bir İş Bankası'na
uğrat... Sunacağı kimsenin adını,
soyadını özel "ödeme çeki" ne yazdırır...
Armağan etmeyi düşündüğü
parayı yatırır... Özel zarf
içinde Mavi Armağan'ı alır.

Sunulan kimse,
Mavi Armağan'ın
ödeme çeki'ni dile-
diği İş Bankası'na
getirir...

Parasını gönlünce
değerlendirir.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

"Paranızın, istikbalinizin emniyeti."